Deuteronom - Comentarii W. McDonald

A. Introducere (1:1-5)

La începutul cărţii Deuteronom, copiii lui Israel sunt cantonaţi în câmpiile Moabului, unde ajunseseră în Numeri 22:1. În Deuteronom 1:1 ni se spune că se aflau în câmpie, faţă în faţă cu Suf. Asta înseamnă că pustiul, care se sfârşea cu câmpiile Moabului, se întindea spre sud până în acea zonă a Mării Roşii cunoscută sub denumirea de Golful Aqaba. Călătoria de la Horeb (Sinai), pe la Muntele Seir. la Cadeş Barneea, în imediata apropiere a Canaanului, a necesitat doar unsprezece zile, deşi trebuise să treacă treizeci si opt de ani ca israeliţii să fie pregătiţi să intre în Ţara Promisă!

Moise le-a transmis israeliţilor discursul său prin care îi pregătea să intre în Canaan în al.patruzecilea an de la ieşirea lor din Egipt. Asta s-a întâmplat după ce atât Sihon, regele amoriţilor, cât şi Og, regele Basanului au fost ucişi (Num. 21).

B. De la Horeb la Cadeş (1:6-46)

De la Deuteronom 1:6 la 3:28 avem o trecere în revistă a perioadei scurse între şederea la Muntele Sinai şi sosirea în câmpiile Moabului. întrucât cea mai mare parte a materialului a fost parcurs deja în Numeri, aici ne vom mărgini doar la schiţarea unui rezumat al acestuia: Porunca lui Dumnezeu de a mărşălui spre Ţara Promisă şi de a o lua în stăpânire (v. 6-8); numirea judecătorilor pentru cauzele civile (v. 9-18); călătoria de la Sinai la Cadeş Barneea (v. 19-2)); trimiterea iscoadelor şi răscoala ce a urmat (v. 22-46). Cu excepţia lui Iosua şi a lui Caleb, nici unui soldat care a părăsit Egiptul nu i s-a permis sa intre în ţară (v. 34-38).

C. De la Cadeş la Heşbon (cap. 2)

Călătoria de la Cadeş Barneea până la hotarele Edemului (v. 1-7) s-a desfăşurat în condiţiile evitării vreunui conflict cu edomiţii. Iar traseul ales în călătoria de la hotarele Edomului până în Valea Zered (v. 8-15) a avut drept scop evitarea unui conflict cu moabiţii. Domnul le poruncise israeliţilor să nu-i hărţuiască pe amoniţi, deoarece El dăruise acest teritoriu descendenţilor lui Lot să-l aibă în stăpânire (v. 16-19). Dumnezeu deja îi izgonise pe anumiţi uriaşi (transliterat refa'îm se referă la rasa străveche de uriaşi din care a descins Og. Termenul Refaim a fost aplicat, cu timpul, tuturor oamenilor de statură înaltă.) pe care amoniţii îi numeau zamzumimi, aşa cum făcuse El cu fiii Lui Esau, distrugându-i pe horiţi, avimi şi caftorimi (v. 20-23).

Restul capitolului 2 descrie amănunţit cumplita înfrângere suferită de amoritul Sihon, regele Heşbonului. Versetul 29a indică faptul că descendenţii lui Esau, edomiţii, le-au furnizat israeliţilor, contra cost, alimente şi apă, pe când aceştia au ocolit ţara Edomului. Dar la Numeri 20:14-22 se sugerează că regele Edomului a fost total necooperant, refuzând cu încăpăţânare să acorde asistenţă israeliţilor. O explicaţie ar fi că unii edomiţi le-au vândut evreilor alimente şi apă, deşi acest lucru nu poate fi confirmat. Versetele 10-12 şi 20-23 au fost adăugate, probabil, de cineva care a trăit după Moise, ele constituind parte integrantă din Scriptura inspirată divin.

D. Cucerirea Transiordaniei (cap. 3)

Og, regele Basanului, avea şaizeci de cetăţi, toate fortificate cu ziduri înalte, porţi şi zăvoare, precum şi multe cetăţi fără ziduri (localităţi rurale). Domnul Dumnezeu i-a dat şi pe duşmanii aceştia în mâinile poporului Său. Lui Og i s-a dus vestea pentru statura lui de uriaş, cu patul său imens de fier de nouă coţi lungime şi patru coţi lăţime (adică vreo patru metri lungime şi doi metri lăţime). Thompson spune că „patul" acesta a fost locul său de veci, nu patul obişnuit în care dormea Og:

La moartea sa el a fost înhumat într-un sarcofag masiv (textual: pat, „loc de odihnă") făcut din bazalt, spunându-i-se însă „de fier" datorită culorii sale.... După cum citim în textul de faţă, sarcofagul său era expus la Raba Amon (oraşul Aman din zilele noastre, capitala Iordaniei) la data când a putut să fie aşternut în scris textul cărţii Deuteronom.

Pământul capturat la est de Iordan a fost distribuit rubeniţilor, gaditilor şi unei jumătăţi din tribul lui Manase (v. 12-17). Moise le-a poruncit celor apţi de luptă să traverseze înarmaţi râul, pentru a-i ajuta pe fraţii lor să cucerească teritoriile de la vest de Iordan, după care puteau reveni la moştenirea lor, la soţiile lor, la cei micuţi ai lor, la vitele şi la cetăţile pe care le cuceriseră.

De asemenea Moise i-a poruncit lui Iosua să nu uite toate izbânzile din trecut şi să se încreadă în Dumnezeu, fiind convins că El le va da israeliţilor biruinţă în continuare (v. 21, 22).

Dar Domnul S-a mâniat pe Moise pentru neascultarea sa în legătură cu copiii lui Israel, drept care nu l-a lăsat să treacă Iordanul. Totuşi i-a îngăduit să privească Ţara Promisă în toate direcţiile, din vârful muntelui Pisga (v. 23-29).

În capitolul 4 Moise procedează la o repetare a legii, ocupându-se în mod deosebit de existenţa unui singur Dumnezeu adevărat şi de penalităţile care ar rezulta din orice alunecare în închinarea la idoli.

Israeliţilor li s-a poruncit să asculte de legile şi judecăţile Domnului Dumnezeu când vor fi intrat în Canaan (v. 1). Li s-a atras atenţia să nu adauge la acestea şi să nu scadă nimic din ele (v. 2). Pedeapsa pe care a adus-o Dumnezeu pentru practicarea idolatriei la Baal Peor a avut, în acest sens, rolul de avertisment permanent (v. 3, 4). (Poate că acest incident al revărsării mâniei divine ca urmare a idolatriei este menţionat în acest punct datorită faptului că s-a petrecut cu puţin timp în urmă şi era încă proaspăt în minţile lor.) Ascultarea de lege urma să facă Neamurile să admire Israelul ca pe o naţiune măreaţă (v. 5-8). Israelul avea datoria să-şi aducă aminte din experienţele precedente că ascultarea de Domnul şi umblarea pe căiie Sale aduce binecuvântare (v. 8). Israeliţilor li s-a atras atenţia îndeosebi să-şi amintească de darea Celor Zece Porunci la Muntele Sinai (Horeb) (v, 9-13). Cu acea ocazie, ei nu au văzut chipul lui Dumnezeu; cu alte cuvinte, deşi au asistat la o manifestare a lui Dumnezeu, ei n-au văzut o înfăţişare fizică a Sa care să poată fi reprodusă de o icoană sau un idol. Li s-a interzis să-şi facă vreun chip de orice fel care să-L reprezinte pe Dumnezeu sau să se închine soarelui, lunii sau stelelor (v. 14-19). Israeliţilor li s-a amintit de izbăvirea lor din Egipt, de neascultarea lui Moise şi judecata care a urmat, precum şi de mânia lui Dumnezeu împotriva idolatriei (v. 20-24). „Numai ia seama asupra ta... ca nu cumva să uiţi" (v. 9); „Vegheaţi cu luare aminte asupra sufletelor voastre... ca nu cumva să vă corupeţi" (v. 15, 16); „Vegheaţi asupra voastră, ca să nu daţi uitării" (v. 23). Moise era familiarizat profund cu pornirile fireşti ale inimii omeneşti. Prin

urmare, cu toată seriozitatea el i-a îndemnat pe oameni să fie cu deosebită băgare de seamă.

Dacă naţiunea avea să se abată în viitor spre închinarea la idoli, avea să fie dusă în captivitate (v. 25-28). Dar chiar şi în acest caz, dacă israeliţii aveau să se pocăiască, întorcându-se la Domnul cu toată inima lor, El avea să-i restaureze (v. 29-31). Nici o altă naţiune nu a mai avut vreodată privilegiile de care s-a bucurat Israelul, în special miracolele săvârşite în legătură cu izbăvirea din Egipt (v. 32-38). Prin urmare ei aveau datoria să-I fie ascultători, pentru a se bucura în continuare de binecuvântările revărsate de El peste ei (v. 39, 40). Este o realitate tristă a istoriei poporului evreu să constatăm că naţiunea aceasta a fost supusă procesului curăţitor pe care l-a implicat captivitatea lor, datorită neascultării lor şi eşecului de a lua în serios avertismentul lui Iehova. Avertismentele lui Dumnezeu nu sunt vorbe goale. Nici un om şi nici o naţiune nu-şi pot permite să le pună deoparte şi să nu sufere consecinţele judecăţii Sale sigure.

Moise a pus deoparte trei cetăţi de refugiu în partea de răsărit a râului Iordan: Beţer, Ramot Ghilead şi Golan (v. 31-43).

Aici începe al doilea discurs rostit de Moise pe câmpiile Moabului, pe malul de est al Iordanului. Versetul 48 este singurul caz în care Muntele Hermon este numit Muntele Sion.

A. Recapitularea legământului de la Sinai (cap. 5)

Capitolul 5 recapitulează darea Celor Zece Porunci pe Muntele Sinai (Horeb). În versetul 3 trebuie adăugat cuvântul „numai" după „Nu". Deci „ Nu numai cu părinţii noştri a făcut Domnul legământul acesta, ci şi cu noi...." Da, legământul a fost încheiat cu părinţii lor, dar a fost destinat şi generaţiilor viitoare de israeliţi.

Cele Zece Porunci:

1. A fost interzisă închinarea la alţi dumnezei (v. 7).

2. A fost interzisă confecţionarea oricărui chip cioplit precum şi închinarea la o asemenea imagine (v. 8-10). Porunca aceasta nu o repetă pe prima, pentru că e posibil ca oamenii să se închine unor fiinţe mitice sau soarelui sau lunii, fără să recurgă la idoli. Copiii care îl urăsc astfel pe Dumnezeu vor suferi aceeaşi pedeapsă ca şi părinţii lor (v. 9).

3. Numele Domnului nu trebuie luat în deşert (v. 11).

4. Sabatul trebuia păstrat sfânt (v. 12-15). Aici se menţionează un alt motiv pentru ţinerea sabatului decât cel de la Exod 20:8-11 (odihna lui Dumnezeu în cadrul Creaţiei). Evreii trebuiau să-şi aducă aminte că au fost sclavi în Egipt (v. 15). Aceste două motive sunt complementare, nu contradictorii.

5. Părinţilor trebuia să li se acorde cinste (v. 16).

6. Se interzicea uciderea (v. 17).

7. Se interzicea adulterul (v. 18). 9. Se interzicea furtul (v. 19).

9. Era interzis să se dea o mărturie mincinoasă împotriva aproapelui (v. 20).

10. Era interzis ca cineva să poftească (să lăcomească) (v. 21).

J. A. Thompson comentează pe marginea acestui verset:

Sintagma fără să adauge ceva este neobişnuită, indicând probabil că aceste porunci constituiau un rezumat atât de complet al cerinţelor fundamentale ale legământului, încât nu trebuia să se mai adauge nici o altă lege. Toate celelalte legi erau doar o interpretare şi dezvoltare a acestor principii de bază. Dar expresia ar putea să se refere şi la o ocazie anumită, în care Domnul a făcut cunoscute cu precizie aceste zece legi. E posibil ca şi alte legi să fi fost date cu alte prilejuri, întrucât volumul total de legislaţie cunoscut în Israel şi provenind de la Dumnezeu era considerabil de mare.

Când a fost dată legea, oamenii s-au îngrozit de manifestările Prezenţei divine, temându-se că vor fi omorâţi. Şi astfel l-au trimis pe Moise să-I vorbească Domnului şi să-L asigure că vor face tot ce a spus El. (Desigur nu şi-au dat seama de păcătoşenia lor şi de neputinţa de a face voia Lui, când au făcut un jurământ atât de pripit.) în consecinţă, restul legilor şi rânduielilor au fost date prin intermediul Lui Moise, mijlocitorul. Cele zece cuvinte sau zece porunci par să fi fost rostite verbal întregii naţiuni când s-a aflat la Muntele Sinai(v. 30, 31).

În versetul 28 Domnul nu-i elogiază pentru promisiunea făcută de ei că vor păzi legea, ci mai degrabă pentru expresiile lor de frică, de uimire şi înfrigurare (a se compara cu 18:16-18). Dumnezeu ştia că ei nu aveau o inimă cu care să păzească poruncile Sale. Ar fi dorit ca ei să aibă o astfel de inimă, pentru ca să-i poată binecuvânta din belşug (v. 28-33).

B. Avertismente împotriva neascultării (cap. 6)

Când israeliţii vor fi intrat în Ţara Promisă, Dumnezeu voia ca ei să fie într-o stare morală corespunzătoare. Pentru ca să se poată bucura de ţară, aşa cum a rânduit El, ei trebuiau să fie un popor ascultător. Prin urmare, Moise le-a dat instrucţiuni practice menite să-i înzestreze cu calităţile necesare de a putea trăi viaţa în Canaan (v. 1, 2). Israeliţii trebuiau să dea mărturie despre adevărul potrivit căruia Dumnezeu este singurul Dumnezeu adevărat (v. 3,4). Ei aveau datoria de a-L iubi pe El la modul suprem şi de a păzi Cuvântul Său (v. 5, 6). Poruncile Domnului trebuiau predate cu toată sârguinţa copiilor lor, pentru ca prin ele ei să fie îndrumaţi în orice aspect al vieţii lor.

Mulţi părinţi creştini interpretează acest pasaj ca pe un mandat de a-i învăţa pe copiii lor nu doar credinţa, ci de a le preda şi alte materii aşa-zis seculare, acasă, pentru ca aceştia să nu mai trebuiască să meargă la şcolile lumeşti, unde se predă umanismul.

Pe vremea lui Cristos evreii literalmente legau porţiuni din lege de mâini şi le suspendau între ochii lor (v. 8). Dar negreşit Domnul dorea mai degrabă ca acţiunile lor (mâna) şi dorinţele lor (ochii) să se afle sub stăpânirea legii.

Versetele 4-9 poartă denumirea de „Şema" (în ebraică: „a auzi", „a asculta") şi erau recitate zilnic sub formă de crez de către evrei evlavioşi, împreună cu Deut. 11:33-31 şi Numeri l5:37-41.

Este semnificativ termenul folosit în ebraică pentru „singurul" (sau „unul singur" în engleză, n.tr.) din versetul 4, când este privit în lumina revelaţiei mai depline a Noului Testament. Asta pentru că el reprezintă nu o unitate absolută, ci o unitate compusă, fiind astfel în deplină concordanţă cu ambele nume ale lui Dumnezeu din acest verset. Iehova (Domnul) subliniază unitatea, singularitatea Sa. Elohim (Dumnezeu) subliniază Cele trei persoane ale Sale. Aceleaşi misterioase aluzii la unitatea trinităţii se regăsesc în chiar primul verset din Biblie, unde „Elohim" este urmat de un verb la singular (a creat), pentru ca în Geneza 1:26 adjectivul posesiv la persoana întâi plural Nostru şi exprimarea subiectului pentru persoana întâi plural („să facem") să fie urmate de substantivele la singular „după chipul Nostru şi asemănarea Noastră.

Când israeliţii vor fi intrat în ţară şi vor fi început să se bucure de marea ei prosperitate, îi va.fi pândit pericolul să-L uite pe Cel care le-a dat legea sau să se ducă după alţi dumnezei. Ascultarea faţă de lege nu era atât o chestiune de a câştiga bunăvoinţa lui Iehova, cât de a-şi manifesta dragostea faţă de El. Dragostea în accepţiunea ei biblică nu este un sentimentalism aprins al simţurilor, ci un model calculat de conformare la voia lui Dumnezeu aşa cum ne-a fost descoperită aceasta. Dragostea nu este o opţiune, un element facultativ, ci o necesitate intrinsecă, de care depinde bunăstarea noastră, integritatea fiinţei noastre. Gelozia lui Dumnezeu (râvna pentru slava Sa) i-ar fi distrus pe oameni, dacă aceştia ar fi călcat legământul Său prin intermediul neascultării.

Domnul Isus a citat acest verset în Matei 4:7 şi Luca 4:12 ca răspuns la sugestia făcută de ispititor ca Domnul să Se arunce de pe streaşină templului. La Masa poporul a dus lipsă de apă de băut şi pentru asta a pus la îndoială că Iehova ar fi alături de ei (Ex. 17). A te îndoi de purtarea de grijă a lui Dumnezeu şi de bunătatea Sa înseamnă a-L ispiti.

Ascultarea ar fi urmat să le aducă israeliţilor biruinţa asupra vrăjmaşilor lor (v. 17-19). Generaţiilor viitoare trebuia să li se aducă la cunoştinţă cum i-a izbăvit Dumnezeu pe israeliţi din Egipt, cum le-a dat legea, spre binele şi binecuvântarea lor (v. 20-25). Comparaţi versetul 25 cu Romani 3:21, 22. Legea spune: „dacă vom împlini cu scumpătate"; în schimb, harul spune: „către toţi şi peste toţi cei care cred." Astăzi credincioşii sunt îmbrăcaţi cu neprihănirea pe care se baza legea, neprihănirea lui Dumnezeu (2 Cor. 5:21) şi asta pe temeiul credinţei, nu al faptelor (Ro. 4:5).

C. Instrucţiuni privitoare la purtarea faţă de popoarele idolatre din jur (cap. 7)

Israeliţii au fost avertizaţi cu străşnicie să nu se amestece cu naţiunile păgâne şi idolatre care locuiau pe vremea aceea în Canaan. Pentru a pedepsi aceste şapte naţiuni - hitiţii, ghirgasiţii, amoriţii,

canaaniţii, periziţii, heviţii şi iebusiţii -pentru păcatul lor nespus de mare şi pentru a păzi Israelul de contaminare, Dumnezeu a decretat ca aceste Neamuri să fie cu desăvârşire exterminate şi să fie distrusă orice urmă a idolatriei lor. Poate că versetul 3 anticipează eşecul de care aveau să dea dovadă evreii în a pune în practică instrucţiunile din versetul 2, asta pe considerentul că dacă i-ar fi distrus pe toţi locuitorii aceştia ai ţării, evident nu s-ar mai fi pus problema să fie ispitiţi să se încuscrească cu ei.

Dumnezeu alesese Israelul ca să fie un popor separat, izolat de celelalte popoare, ataşat de Dumnezeu, aparţinând în exclusivitate Lui. El a dorit ca israeliţii să nu fie ca celelalte naţiuni. El nu i-a ales pe israeliţi pentru superioritatea lor numerică (căci erau cei mai reduşi la număr dintre toate popoarele). El i-a ales pur şi simplu pentru că i-a iubit şi a dorit ca ei să-L asculte în toate lucrurile. O mie de generaţii înseamnă pe veci. Domnul ura naţiunile din Canaan din pricina faptelor rele pe care le săvârşeau acestea. El a iubit naţiunea Israel nu pentru vreo bunătate a lor, ci pur şi simplu pentru că i-a iubit pe israeliţi şi a dorit să-Şi respecte jurământul pe care l-a rostit strămoşilor lor. Cine ar putea înţelege, cine ar fi în stare să pătrundă harul unui Dumnezeu suveran în chestiunea alegerii!

Dacă membrii poporului lui Dumnezeu aveau să-I fie credincioşi în ţara în care intrau, El avea să-I binecuvânteze cu mulţi copii, cu recolte îmbelşugate, cu turme întinse, cu sănătate şi cu biruinţă asupra vrăjmaşilor lor (v. 12-16). Dacă ar fi fost vreodată tentaţi să se teamă de duşmanii lor, nu trebuiau decât să-şi aducă aminte de braţul puternic cu care i-a izbăvit în chip minunat Dumnezeu în trecut, în special cum i-a scos. cu mână tare şi braţ întins din Egipt (v. 17-19). Exact aşa cum a făcut în trecut, El va face din nou, trimiţând viespi ca să-i distrugă pe inamicii lor (v. 12-16). „Viespi" ar putea fi luat în sens literal, sau la figurat, reprezentând o armată cuceritoare (v. 20-24). (Zonele nepopulate devin terenuri prielnice înmulţirii animalelor sălbatice, pe când zonele urbane împiedică răspândirea lor.) Un alt motiv pentru care nu li s-a promis israeliţilor o victorie imediată asupra duşmanilor lor îl găsim în Judecători 2:21-23: Dumnezeu avea să se folosească de păgânii rămaşi pentru a pune la proba Israelul, pentru a-l testa. Toţi idolii trebuiau distraşi cu desăvârşire, ca nu cumva să devină o ispită pentru Israel (v. 25, 26). Cea mai gravă ameninţare la adresa Israelului n-o constituiau locuitorii Canaanului, ci idolii acestora şi abominabila imoralitate care însoţea închinarea la aceşti idoli. Şi astfel bătăliile pentru care trebuiau să se pregătească mai abitir nu erau cele fizice, ci cele spirituale.

Referitor la capitolele 8 şi 9, J. A. Thompson scoate lapidar în evidenţă următoarele:

În continuare, se face trimitere la două învăţăminte importante din trecut. Mai întâi, experienţa purtării de grijă a lui Dumnezeu faţă de ei în perioada peregrinărilor prin pustiu, când israeliţii au fost neajutoraţi, i-a învăţat lecţia smereniei prin intermediul disciplinei providenţiale. Amintirea acelei experienţe avea darul de a-i păzi de mândria în care ar fi putut cădea, copleşiţi de propriile lor realizări în climatul de securitate şi prosperitate asigurat de ţara în care vor fi intrat (8:1-20). În al doilea rând, orice succes pe care l-ar fi putut repurta în viitoarea campanie de cuceriri militare nu trebuia cotat drept un semn al aprobării divine pentru propria lor neprihănire (9:1-6). În realitate, atât în incidentul cu viţelul de aur (9:7-21), cât şi într-o sumedenie de alte incidente (9:22-29), Israelul s-a dovedit a fi o naţiune necredincioasă şi răzvrătită.

Din nou Moise i-a îndemnat pe israeliţi să asculte de Dumnezeu, apelând, ca motivaţie, la grija plină de iubire pe care le-o purta El. Domnul îngăduise să intervină în viaţa lor încercări cu scopul de a-i smeri, de a-i dovedi şi de a le pune la încercare ascultarea. În paralel cu acestea El i-a şi hrănit însă cu mană din cer, asigurându-le îmbrăcămintea de trebuinţă, care nu s-a uzat şi-încălţămintea necesară să nu li se umfle picioarele în cei patruzeci de ani de peregrinări prin pustiu.

Dumnezeu ştia ce era în inima oamenilor. El nu de aceea a pus la încercare Israelul în pustiu (v. 2), ca să afle vreun lucru pe care nu l-ar fi ştiut, ci le-a dat israeliţilor prilejul de a recunoaşte natura lor rebelă, pentru ca să poată aprecia mai profund îndurarea şi harul Său. Totodată peregrinările prin pustiu au avut rolul de a-i învăţa lecţia de a se teme de Domnul.

Moise şi-a pledat cazul nu doar de pe fundamentul a ceea ce înfăptuise Dumnezeu, ci şi de pe temeiul a ceea ce urma să facă El (v. 6, 7). Binecuvântările pe care le oferea această ţară bună a Canaanului sunt descrise amănunţit (v. 7-9). Prosperitatea i-ar putea conduce la uitare iar uitarea la neascultare. De aceea ei trebuiau să vegheze pentru a nu cădea victime acestor primejdii (v. 10-20). Credincioşiei lui Dumnezeu trebuia să i se răspundă printr-o credincioşie corespunzătoare din partea Israelului. Dumnezeu îşi respecta legământul încheiat de El cu patriarhii (v. 18); la rândul lor, israeliţii aveau datoria de a-şi respecta cuvântul dat faţă de Dumnezeu (Ex. 19:8). Dacă ei ar fi uitat măreţele acte de izbăvire săvârşite de Dumnezeu în folosul lor, punând bogăţia şi belşugul lor pe seama propriilor lor puteri, atunci Iehova avea să-i nimicească, cum a nimicit naţiunile păgâne din Canaan.

Capitolul 9 începe cu o descriere a naţiunilor pe care le va înfrunta Israelul în curând pe câmpul de bătălie. Israel nu avea voie sa se teamă, cum procedase cu patruzeci de ani în urmă, deoarece Dumnezeu va lupta pentru ei. „El îi va distruge... şi tu îi vei izgoni şi-i vei distruge repede." Observaţi complementaritatea lucrării divine conjugată cu acţiunea omului. Ambele sunt esenţiale pentru asigurarea victoriei asupra Ţării Promise.

După ce... Dumnezeu îi va fi învins pe locuitorii ţării, israeliţii nu vor avea voie să se laude. Ei sunt avertizaţi de trei ori să nu atribuie izbânzile neprihănirii lor proprii (v. 4-6). Dumnezeu le va da pământul, datorită răutăţii actualilor locuitori ai săi (v. 4). din pricina jurământului pe care l-a făcut lui Avraam, Isaac şi Iacob (v. 5), şi nu pentru vreun merit al lor înşişi. În adevăr, în această privinţă ei erau un popor încăpăţânat (tare la cerbice) (v. 6), provocator şi răzvrătit (v. 7).

Moise citează ca exemplu purtarea lor la Muntele Horeb (adică Sinai) (v. 8-21). Versetele 22 şi 23 menţionează alte locuri în care israeliţii au păcătuit: Tabera (Num. 11:3); Masa (Ex. 17:7); Chibrot-Hataava (Num. 11:34); Cadeş-Bameea (Num. 13:31-33). Observaţi cât de iremediabilă a fost distrugerea viţelului de aur (v. 21).

La Muntele Sinai doar mijlocirea lui Moise a salvat poporul de mânia lui Iehova. El nu şi-a întemeiat pledoaria pe neprihănirea poporului (o demonstraţie în plus că israeliţii erau lipsiţi de orice neprihănire), ci pe argumentul posesiunii: „Poporul Tău şi moştenirea Ta" (v. 26); pe promisiune: „Adu-ţi aminte de slujitorii Tăi, Avraam, Isaac şi Iacob" (v. 27); pe putere: (în cazul nimicirii israeliţilor, egiptenii ar fi putut ridiculiza puterea lui Dumnezeu): „ca nu cumva ţara din care ne-ai scos să zică: «Pentru că Domnul nu era în stare (v. 28).

În versetul 1 din capitolul 10 naraţiunea reia evenimentele de la Muntele Sinai, urmând logic versetului 29 din capitolul 9. Biblia nu redă întotdeauna evenimentele în ordine cronologică, datorită faptului că intervine o altă ordine, spirituală sau morală, care este mai importantă decât simpla înlănţuire cronologică a desfăşurărilor. Caz în speţă: ar fi mai logic ca un nou capitol (împărţirea textului Bibliei în capitole şi versete s-a făcut mult mai târziu după ce au fost redactate textele originale) să înceapă după versetul 11, deoarece primele 11 versete se ocupă de evenimentele de la Muntele Sinai (adică de tema demarată la 10:8), pe când versetele 12 şi următoarele sunt un îndemn la ascultare, bazat pe harul şi îndurarea lui Dumnezeu.

Paragraful acesta consemnează a doua dare a legii şi depunerea celor două table în chivot. Versetul 3 nu înseamnă că Moise personal a făcut chivotul, ci doar că a dat dispoziţie să se facă. Se spune despre cineva că a făcut cutare şi cutare lucru, când de fapt a dispus efectuarea acelei acţiuni prin intermediul altcuiva.

Versetele 6 şi 7 par să semnaleze intervenţia unei schimbări bruşte în acest punct. În fapt avem de a face cu două paranteze, ce consemnează evenimentele petrecute la o dată ulterioară, după cum indică traducerea NKJV. Dar cititorul este adus până în momentul morţii lui Aaron. (NKJV redă versetele 6-9 între paranteze, facilitând înţelegerea fragmentului.)

Mosera era probabil districtul în care era situat Muntele Hor, întrucât acesta este muntele pe care s-a aflat Aaron când a murit (Nu. 20:25-28). În prezent nu se mai cunoaşte locul exact unde s-a aflat Mosera. Poate că pomenirea morţii lui Aaron l-a făcut pe Moise să se gândească la preoţie, drept care a revenit la alegerea lui Levi ca trib însărcinat cu slujba preoţească (v. 8, 9). Funcţia triplă a preoţiei este redată în versetul 8: (1) să poarte chivotul legământului; (2) să stea înaintea Domnului pentru a-I sluji; şi (3) să binecuvânteze în numele Lui. Era important ca această generaţie de israeliţi ce se pregătea să intre în Canaan să fie instruită cu privire la instituţia preoţiei.

Din nou Moise le-a amintit de a doua şedere a sa pe Sinai, când timp de patruzeci de zile şi patruzeci de nopţi a mijlocit pentru ei. Dumnezeu a auzit, a oprit judecata şi le-a spus să se ducă şi să ia în stăpânire ţara.

Ceea ce dorea Iehova de la poporul Său este rezumat în cuvintele: „să se teamă... să umble... să iubească... să slujească... să păzească" (v. 12, 13). Toate poruncile lui Dumnezeu fuseseră concepute spre binele lor (v. 13b). Moise i-a încurajat să asculte de Dumnezeu din pricina măreţiei Sale (v. 14), a faptului că în suveranitatea Lui l-a ales pe Israel ca popor special al Său (v. 15), datorită neprihănirii şi dreptăţii Sale (v. 17-20) şi datorită bunăvoinţei şi îndurărilor manifestate de El faţă de Israel în trecut (v. 21,22). O inimă circumcisă (v. 16) este o inimă ascultătoare.

Din nou Moise face o trecere în revistă a istoriei Israelului pentru a trage învăţăminte spirituale din această istorie, în versetul 2, Moise se adresează supravieţuitorilor generaţiei mai vechi, făcând distincţie între aceştia şi generaţia celor născuţi în deşert. Soldaţii care aveau peste douăzeci de ani în momentul ieşirii din Egipt au fost excluşi din rândul celor care au putut intra în Canaan (2:14; Ios. 5:6). Dumnezeu Şi-a izbăvit poporul, israeliţii, din Egipt, conducându-i prin pustiu, dar n-a tolerat răscoala lui Datan şi Abtram. Or, judecata adusă de Dumnezeu peste egiptenii idolatri şi viguroasa judecată îndreptată împotriva rebelilor din propriul Său popor trebuie să le fie de învăţătură israeliţiior, ca să priceapă cât de mare este nechibzuinţa de a ajunge să sufere dezaprobarea Lui.

E. Răsplăţi pentru ascultare (11:8-32)

Tot atât de adevărat este şi corolarul acestui principiu, în sensul că modalitatea prin care ei puteau trăi zile multe în ţară (v. 9) era aceea de a păzi toate poruncile (v. 8). Ţara care urma să-i delecteze, dacă vor asculta, este descrisă în versetele 10-12. Sintagma: „le udai cu piciorul" este probabil o referire la folosirea vreunui dispozitiv de pompare a apei sau poate că se referă la deschiderea cu piciorul a zăgazurilor. Egiptul era o ţară aridă, a cărei rodnicie era asigurată însă prin intermediul irigaţiei. În schimb, peste Ţara Promisă Dumnezeu Şi-a revărsat din belşug binecuvântarea Sa în natură (v. 11, 12). Cantităţi abundente de ploaie şi recolte îmbelşugate erau rezervate ca răsplată pentru ascultare (v, 13-15), în schimb a-L uita pe Dumnezeu sau a cădea în idolatrie ar atrage după sine secetă şi ariditate.

Cuvântul lui Dumnezeu trebuia să fie un subiect de conversaţie în familie. El trebuia iubit şi trăit în practică. Răsplata pentru practicarea Cuvântului urma să fie înmulţirea zilelor lor în ţară şi, de asemenea, ca zilele cerului de deasupra pământului (v. 21).

„Evreii din vremea de pe urmă" au interpretat versetul 18b în sens literal, drept care purtau săculeţe mici cu porţiuni din Scriptură pe frunţile lor şi le aşezau pe uşorii uşii, (cum încă mai fac unii). Dar versetul 19a sugerează adevărul avut în vedere: Cuvântul pe mână înseamnă o pereche de mâini care nu se vor preta la lucru de mântuială sau ta lucrări nevrednice; Cuvântul între ochii noştri reprezintă controlul lui Dumnezeu asupra vederii noastre - spre ce privim şi după ce jinduim; Cuvântul pe uşorii uşii înseamnă ca viaţa de familie să se afle permanent sub constrângerea responsabilităţii pe care o avem faţă de Dumnezeu, în special pentru orice suflete tinere ce ni le-a încredinţat El pentru a le îngriji.

Cei care vor umbla pe cărările Domnului îi vor izgoni pe canaaniţii păgâni şi vor lua în stăpânire pământul călcat de picioarele lor. Regula după care urma să se facă luarea în stăpânire a pământului este expusă în versetul 24. Tot pământul era al lor, în virtutea promisiunii, dar era de datoria lor să intre în această ţară şi să şi-o însuşească, după cum şi noi trebuie să ne însuşim făgăduinţele lui Dumnezeu. Hotarele prezentate în versetul 24 nu au fost realizate niciodată pe plan istoric de Israel. E drept că regatul lui Solomon se întindea de la râu (Eufrat) până la graniţa cu Egiptul (1 Regi 4:21), dar israeliţii nu au posedat în realitate întreg teritoriul acesta. Mai degrabă aici au fost incluse state care îi dădeau bir lui Solomon, păstrându-şi în schimb forma proprie de guvernare internă. Versetul 24, alături de multe altele, îşi va găsi împlinirea în timpul Domniei de o mie de ani a Domnului Isus Cristos.

Prin urmare Israel avea de ales: binecuvântare, sau blestem. Binecuvântare, în cazul ascultării, şi blestem în urma neascultării. Doi munţi din Canaan au reprezentat acest adevăr: Muntele Gherizim simboliza binecuvântarea iar Muntele Ebal blestemul. Aceşti doi munţi, situaţi în apropiere de Sihem, flancau o mică vale. Jumătate din triburi trebuia să stea pe Muntele Gherizim, în timp ce preoţii rosteau binecuvântările ce însoţesc ascultarea. Celelalte şase triburi trebuiau să stea pe Muntele Ebal, în timp ce preoţii recitau blestemele ce decurg din neascultare. În fiecare caz oamenii trebuiau să spună: , Amin!" A se consulta Deuteronom 27:11-26 pentru detaliile privitoare la semnificaţia acestor doi munţi.

Stejarii More sunt, probabil, cei menţionaţi în Geneza 35:1-4. Acolo, cu câteva secole mai înainte, Iacob îşi curăţise casa de idolatrie. Poate că această referinţă a avut nu doar rolul de indicator geografic, ci şi spiritual.

F. Legi privitoare la închinare (cap. 12)

Când vor fi intrat în ţară, membrii poporului lui Dumnezeu aveau datoria să distrugă toţi idolii şi lăcaşurile de cult ale acestor idoli, toate locurile unde se practicase această formă de falsă închinare. Chipurile de lemn (ebr. aşerim) erau reprezentări ale unei zeităţi de sex feminin. Stâlpii îl simbolizau pe Baal, zeitatea de sex masculin.

Dumnezeu va pune deoparte un loc pentru închinare, unde se vor aduce jertfe şi ofrande. Este chiar locul în care a fost montat prima oară cortul întâlnirii (Şilo - Ios. 18:1), precum şi locul unde, mai târziu, avea să fie înălţat templul (Ierusalim). Locul de închinăciune nu putea fi orice loc, ci doar acela pe care l-a ales şi aprobat Dumnezeu. Centrul de închinăciune al creştinului este o Persoană, Domnul Isus Cristos, manifestarea vizibilă a Dumnezeirii invizibile.... Dumnezeu trecuse cu vederea în pustiu anumite nereguli, care nu aveau însă voie să se repete în ţara Canaanului (v. 8, 9).

În Levitic 17:3, 4 Dumnezeu poruncise ca ori de câte ori se sacrifica un animal de jertfa cum ar fi un bou, o oaie sau o capră, animalul trebuia adus la cortul întâlnirii. Acum însă, odată cu intrarea în Canaan, se impunea o schimbare a legii. Din acest punct evreii puteau înjunghia şi mânca animale de casă aduse de obicei ca jertfe, după cum puteau mânca .şi gazela si căprioara (animale curate nedestinate jertfelor). Permisiunea aceasta a fost dată pentru cei ce erau necuraţi din punct de vedere ceremonial, precum şi celor care erau curaţi. Dar li s-a atras atenţia de repetate ori să nu mănânce sânge, deoarece sângele constituie viaţa trupului iar viaţa îi aparţine lui Dumnezeu.

Israeliţii au fost preveniţi cu toată străşnicia nici măcar sa nu cerceteze practicile idolatre ale păgânilor, ca nu cumva să fie ispitiţi să introducă aceste practici abominabil de rele în cadrul închinării lor rezervate doar Dumnezeului adevărat- Versetul 31 se referă la practicile abominabile ce însoţeau închinarea la Moloc şi Chemoş. În NT, Pavel ne spune că forţa motrice, motivaţia ce stă la baza idolatriei este de natură demonică (1 Cor. 10:20). Ne mai mirăm atunci de cruzimea şi degradarea nespus de mari implicate în idolatrie, când aflăm adevărata ei natură? Faptul că inima omenească gravitează spre acest fel de întuneric, cu mult mai mare uşurinţă decât caută lumina adevăratului Dumnezeu, este demonstrat şi ilustrat chiar de naţiunea căreia îi sunt adresate cuvintele cărţii Deuteronom. A nu se uita că însuşi Solomon, al treilea rege al Israelului, a zidit un altar în cinstea lui Chemoş şi Moloc chiar în Ierusalim, cetatea în care Domnul îşi statornicise Numele (1Regi 11:7).

G. Pedeapsa pentru profeţii falşi şi pentru idolatri (cap. 13)

Persoanele individuale sau grupurile care ar ispiti oamenii lui Dumnezeu să practice idolatria trebuiau omorâţi cu pietre, fie că era vorba de un profet (v. 1-5), fie de o rudă apropiată (v. 6-11), fie de o comunitate de oameni (v. 12-18). Li s-a interzis să urmeze un profet care încuraja poporul să comită idolatrie, chiar dacă vreun miracol prezis de acesta s-ar fi împlinit. O atare persoană era un profet fals şi trebuia dat la moarte. Chiar dacă o rudă apropiată îşi ademenea familia să practice idolatria, şi această rudă trebuia ucisă.

Oamenii corupţi din versetul 13 erau „oameni de nimic" sau „fii ai netrebniciei" (ebr. belîyaa'al). Orice bandă de atari indivizi, care îi duceau pe oamenii cetăţii în rătăcire, îndepărtându-i de Dumnezeu şi convingându-i să practice închinarea la idoli, trebuiau ucişi, împreună cu locuitorii acelei cetăţi iar cetatea trebuia arsă.

Unei cetăţi israelite idolatre trebuia să i se aplice acelaşi tratament care se aplica cetăţilor canaanite: distrugerea cu desăvârşire a acesteia. Dumnezeu nu este părtinitor; El se poartă cu asprime faţă de orice păcat, chiar faţă de cel ivit în sânul poporului pe care Şi l-a ales. Dar există totuşi o diferenţă. Motivaţia este alta. În cazul unei cetăţi israelite judecarea ei s-ar face din considerente de disciplină părintească, scopul urmărit fiind însăşi îndreptarea naţiunii.

H. Alimente curate şi necurate (14:1-21)

Aceste două versete interzic practica idolatră a mutilării corpului în cursul practicii de jelire, de doliu pentru cei morţi. Evreii aveau mult mai mare consideraţie pentru trupul omenesc, creat de Dumnezeu, decât Neamurile.

Paragraful acesta repetă chestiunea alimentelor curate şi necurate, fie că e vorba de animale (v, 4-8), de peşti (v. 9, 10), de insecte zburătoare (v. 19), sau de păsări (v. 11-18, 20). (Referitor la excepţiile de la preceptele enunţate de versetul 19, vezi Lev. 11:21. 22.) O lista similară este dată în Levitic 11. Cele două liste nu sunt identice, ele deosebindu-se în unele detalii. De fapt nici nu s-a intenţionat ca ele să fie identice. Unele animale erau necurate din motive ce ţin de igienă, pe când altele erau necurate datorită faptului că erau implicate în ritualuri idolatre sau erau venerate de păgâni.

Principiul enunţat în NT cu privire la alimente se află în Marcu 7:15, Romani 14:14 şi 1 Timotei 4:3b-5. Neamurilor li se îngăduia să mănânce carnea unui animal care a murit de la sine, pe când israeliţilor le era interzis acest lucru (v. 21 a), deoarece a face aşa ar însemna să încalce porunca de la Deuteronom 12:23 (nu s-a scurs sângele din animalul respectiv).

Israeliţii nu aveau voie să fiarbă iedul în acelaşi vas în care se afla laptele mamei sale (v. 21b). (Interdicţia se referă, după câte se pare, la un ritual practicat de canaaniţi. Este o interdicţie ce apare de trei ori în cuprinsul Pentateuhului.) Din considerente de ordin practic, această interdicţie avea darul de a-i feri pe oameni de intoxicaţia ce rezulta în mod frecvent atunci din alterarea produselor lactate: În plus, s-a constatat că valoarea calciului este anulată, în cazul consumării celor două elemente în comun. Din această restricţie s-a dezvoltat complexul set de reguli rabinice care prevedea folosirea unor vase separate pentru carne şi a altor vase pentru produse lactate.

I. Zeciuiala(14:22-29)

Versetele 22-29 se ocupă de tema zeciuielii. Unii comentatori cred că această secţiune nu se referă la prima zeciuială (Lev. 27:30-33), care i se datora, în exclusivitate, lui Dumnezeu şi nu avea voie să fie consumată de israeliţi. În realitate ar putea fi vorba despre o zeciuială secundară, numită zeciuială de sărbătoare, o parte a acesteia putând fi consumată de ofertant. În general, aceste zeciuieli secundare trebuiau aduse la locul stabilit de Dumnezeu ca centru al închinării. Dar dacă ofertantul locuia atât de departe de locul în care a ales Dumnezeu să-Şi pună numele, încât nu putea sa aducă zeciuială sa în acel loc. el putea preschimba darul în bani, ducând banii la sanctuarul lui Dumnezeu şi cumpărând alimente şi băutură de care să se bucure înaintea Domnului. Observaţi în versetul 26 faptul că Biblia nu prescrie abstinenţa totală. Dar Biblia negreşit proclamă folosirea cu măsură a acestor lucruri, stăpânirea de sine şi, desigur condamnă orice înrobire, orice dependenţă de folosirea sau consumarea oricărui lucru şi în mod sigur prevede abstinenţa faţă de orice lucru care ar putea constitui o pricină de poticnire pentru un alt suflet. Deosebirea dintre vin şi băuturile tari constă în faptul că vinul se face din struguri, pe când băuturile spirtoase provin din cereale, fructe sau miere. Timp de doi ani ofertantului i se cerea să se suie, fie cu zeciuială propriu-zisă, fie cu echivalentul ei în bani.

În anul al treilea el se putea folosi de zeciuială respectivă pentru a-l hrăni pe levit, pe străin, pe cei orfani de tată şi pe văduve. Din nou vedem că săracii şi nevoiaşii ocupă un loc important pe lista de priorităţi a Domnului. „Cine are milă de sărac împrumută pe Domnul si El îi va răsplăti binefacerea" (Prov. 19:17).

J. Tratamentul aplicat datornicilor şi sclavilor (cap. 15)

La fiecare şapte ani toate datoriile din rândul copiilor lui Israel trebuiau anulate. Anul al şaptelea coincidea, probabil, cu anul sabatic. Evreilor nu li se cerea să anuleze datoriile străinilor faţă de ei; legea aceasta se aplica doar la datoriile contractate între evrei, după cum arată şi Matthew Henry: Tot la şapte ani intervenea acest an al eliberării, în care pământul se odihnea de pe urma aratului iar servitorii erau scutiţi de corvoadele lor. De asemenea, printre alte manifestări ale harului şi îndurării, era anul în care cei ce luaseră bani cu împrumut, pe care nu i-au mai putut achita, erau acum absolviţi de obligativitatea restituirii. Şi chiar dacă ulterior erau în stare să-i achite, din motive de conştiinţă, legea nu-i permitea creditorului să încerce să recupereze banii datoraţi.

În Biblie, şapte este numărul plinătăţii, completeţii sau împlinirii. La împlinirea vremii, Dumnezeu Şi-a trimis Fiul [în lume] şi prin El a vestit iertarea de păcate - „anul eliberării" nu numai pentru evrei (v. 3), ci şi pentru întreaga omenire.

Aparent există un conflict între versetul 4 şi 11. Versetul 4 sugerează că va exista un timp când nu vor mai fi săraci în ţară, pe când versetul 11 spune că întotdeauna vor fi săraci. Comentariile lui Bullinger ne vor fi de folos în acest punct. După el, sensul versetului 4 ar fi: „să nu mai fie săraci între voi." Cu alte cuvinte, este o poruncă conform căreia ei ar trebui să-i dezlege pe fraţi de datoriile acestora odată la şapte ani, astfel încât să nu mai fie mereu oameni înglodaţi în datorii. Creditorul nu suferea, pentru că Dumnezeu îl binecuvânta din plin pentru acţiunea sa de dezlegare. Ideea subliniată de versetul 11 este că întotdeauna vor fi săraci, în parte ca o pedeapsă şi în acelaşi timp pentru ca acest lucru să fie de învăţătură pentru ceilalţi, ca să se deprindă să practice milostenia.

Faptul că toate datoriile trebuiau radiate în anul al şaptelea nu putea constitui motiv ca o persoană să refuze să-i împrumute unui israelit bani, pe considerentul că se apropia anul dezlegării. Tocmai refuzul acesta constituie temelia gândului rău din versetul 9. În legătură cu aceasta, este binecunoscută faima binemeritată pe care şi-au dobândit-o evreii pentru faptul că de-a lungul istoriei au avut grijă de ai lor. Pavel spune acelaşi lucru la 2 Corinteni 9:7 pe care l-a spus şi Moise în versetul 10: „Pe cine dă cu bucurie îl iubeşte Dumnezeu". Versetul acesta este nu numai o poruncă, ci şi o promisiune, deoarece Dumnezeu nu Se lasă dator nimănui. „Sufletul binefăcător va fi săturat şi cel ce udă pe alţii va fi udat şi el" (Pro. 11:25).

În acest al şaptelea an trebuia să fie eliberat un rob evreu (v. 12-18). Dar el nu putea fi trimis cu mâna goală, ci trebuia să i se asigure din belşug cele necesare traiului. Dumnezeu a purtat de grijă din belşug poporului Său când i-a scos pe israeliţi din robia lor în Egipt (Ex. 12:35, 36), motiv pentru care sclavul eliberat nu putea merge cu mâna goală. Domnul doreşte ca toţi copiii Lui să-I urmeze pilda sau, parafrazând regula de aur: „Fă-i fratelui tău cum ţi-a făcut Domnul ţie."

Pe de altă parte, un sclav putea refuza să fie eliberat, preferând să rămână în perpetuitate un sclav, din dragoste pentru stăpânul său, fapt indicat prin străpungerea de către stăpân a urechii robului de uşă, cu o sulă. Un rob valora de două ori mai mult decât un argat.

Începând de la versetul 19 şi până la 16:17, ne sunt prezentate regulile ce guvernau anumite funcţii de îndeplinit în locul pe care Iehova l-a ales ca acolo să-Şi aşeze numele:

1. Punerea deoparte a întâilor-născuţi dintre animale (15:19-23).

2. Paştele şi sărbătorea azimilor (16:1-8).

3. Sărbătoarea săptămânilor sau Rusaliile (16:9-12).

4. Sărbătoarea corturilor (16:13-17).

Întâii-născuţi dintre animale curate trebuiau dăruiţi Domnului, oamenilor permiţându-li-se să mănânce o parte din aceste jertfe, dar fără sânge. Animalele de jertfă trebuiau să fie fără pată sau vreun alt cusur - numai ce era mai de calitate putea fi adus în dar Lui Dumnezeu.

K. Trei sărbători desemnate (cap. 16)

Capitolul 16 recapitulează cele trei sărbători la care bărbaţilor din Israel li se cerea să participe o dată pe an în locul central în care se afla sanctuarul. Cât priveşte scopul acestei reguli, Moody scrie următoarele:

Sărbătorile sfinte au fost (în general) rânduite pentru următoarele scopuri şi utilizări:

1. Ca să deosebească poporul lui Dumnezeu de alte naţiuni.

2. Ca să păstreze vie amintirea binefacerilor primite deja.

3. Ca să constituie un timp, un simbol al binefacerilor ce încă urmau să le fie conferite de către Cristos.

4. Ca să-i unească pe membrii poporului lui Dumnezeu într-o sfântă închinare.

5. Ca să conserve puritatea prescrisă de Dumnezeu în cadrul închinării sfinte.

Paştele şi sărbătoarea azimilor erau strâns înrudite între ele. Paştele este descris în versetele 1, 2, 5-7. Sărbătorea azimilor în versetele 3, 4 şi 8. Aceste sărbători aveau menirea de a le aminti copiilor lui Dumnezeu despre lucrarea de răscumpărare săvârşită de El în folosul lor. Cina Domnului este pentru credinciosul Noului Testament o sărbătoare săptămânală de aducere aminte, un memorial referitor la Cristos Paştele nostru care S-a jertfit pentru noi. Sărbătoarea azimilor înfăţişează genul de viaţă pe care trebuie s-o trăiască cei răscumpăraţi: plini de laudă ,,după binecuvântarea Domnului Dumnezeului vostru" (v, 17) şi eliberaţi de maliţie şi de răutate (1Cor. 5:8).

Detaliile furnizate aici în legătură cu Paştelele diferă în mai multe privinţe de detaliile date la Exod 12 şi 13. De pildă, în fiecare din aceste pasaje sunt prevederi diferite cu privire la ceea ce putea fi adus ca jertfă şi unde se putea face acest lucru.

Sărbătoarea săptămânilor (Rusalii) începea cu roadele dintâi din întreaga recoltă, fiind un simbol al dăruirii Duhului Sfânt. Nu trebuie confundată cu sărbătoarea roadelor dintâi (din orz), care se ţinea în a doua zi a sărbătorii azimilor. Ofranda de bunăvoie, la fel ca în 2Corinteni 8 şi 9, trebuia să fie proporţională cu binecuvântarea revărsată de Domnul peste străduniile individului, în acest caz recolta sa.

Sărbătoarea corturilor marca sfârşitul sezonului de recoltare, fiind un simbol al acelui timp când Israelul va fi strâns din nou în ţară, sub domnia lui Cristos.

De trei ori pe an toţi israeliţii de sex masculin trebuiau să se înfăţişeze înaintea Domnului cu un dar potrivit cu capacitatea fiecăruia. Moody scoate în evidenţă sensul spiritual al acestor trei sărbători la care erau obligaţi ei să participe:

Paştelele, Rusaliile şi Sărbătoarea Corturilor simbolizează răscumpărarea desăvârşită:

1. Prin patimile de pe cruce: Suferinţa.

2. Prin venirea Duhului Sfânt: Harul.

3. Prin triumful final al Regelui care va veni; Gloria.

Judecătorii trebuie să fie oneşti, drepţi şi imparţiali. Ei nu trebuie să accepte mită, deoarece mita îl face pe om incapabil de a mai judeca echitabil.

Idolul sau chipul de lemn de aici (ebr. aşera) era un stâlp confecţionat din lemnul unui arbore, reprezentând o zeiţă păgână. În cele din urmă altarul Domnului avea să fie aşezat în templul de la Ierusalim, unde nu se puteau sădi cu uşurinţă arbori, dar unde totuşi se putea instaura un simbol idolatru (cum s-a şi întâmplat, până la urmă. Vezi 2Regi 23:6).

Animalele de jertfă trebuiau să fie lipsite de orice defect, căci îl simbolizau pe Mielul lui Dumnezeu, Cel fără de păcat.

O persoană suspectată de idolatrie trebuia judecată. Mărturia a doi sau trei martori era necesară în acest caz. Dacă era găsită vinovată, persoana trebuia omorâtă cu pietre.

Dacă se iveau probleme juridice prea dificile pentru a fi soluţionate de bătrânii unei cetăţi, trebuiau aduse în faţa judecătorului. Din compararea textului de la 17:9 cu 17:12 şi 19:17 se poate deduce că exista un grup de preoţi şi un grup de judecători care audiau aceste cauze dificile

Marele preot şi judecătorul şef erau liderii respectivi, fapt subînţeles prin folosirea articolului hotărât în versetul 12. Acest tribunal se întrunea în locul în care se afla sanctuarul lui Dumnezeu. Hotărârea acestui tribunal era definitivă, nemaiputând fi contestată. Era Curtea Supremă a Israelului. Dacă acuzatul refuza să asculte de preot sau de judecător, trebuia dat la moarte (v. 12, 13).

Dumnezeu a anticipat cu circa 400 de ani dorinţa pe care aveau să şi-o manifeste israeliţii de a avea un rege pământesc care să domnească peste ei, drept care El a prescris calităţile pe care trebuia să le întrunească acest dregător: (1) Să fie un bărbat ales de Dumnezeu (v. 15). (2) Să fie israelit - din mijlocul fraţilor tăi (v, 15). (3) Să n-aibă mulţi cai - adică să nu se bizuie pe mijloace naturale de asigurare a victoriei asupra vrăjmaşilor săi (v. 16). încrederea trebuia să şi-o pună doar în Domnul. (4) Nu avea voie să-i facă pe oameni să revină în Egipt, crezând că prin caii pe care îi vor obţine acolo israeliţii ar putea fi salvaţi (v. 16). (5) El nu avea voie să-şi sporească numărul soţiilor (v. 17). Aceasta este nu doar o interdicţie împotriva poligamiei şi un avertisment să se ferească de pericolul pe care îl prezintă soţiile care l-ar abate de la calea dreaptă spre practicarea idolatriei, ci şi o prohibiţie asupra căsătoriilor încheiate din raţiuni de formare a unor alianţe politice (v. 17). (6) El nu avea voie să strângă cantităţi mari de argint şi aur, întrucât acestea ar putea să-l îndepărteze de bizuirea numai şi numai pe Domnul (v. 17). (7) El trebuia să scrie, să citească şi să asculte de legea Domnului, ca nu cumva să se îngâmfe şi să se umfle de mândrie (v. 18-20).

Petrecându-şi necontenit timpul în meditaţie asupra legii, regele trebuia să devină pildă de urmat pentru popor. (8) Inima regelui nu trebuia sa se umple de mândrie (v. 20).

Solomon, care a guvernat naţiunea Israel în zilele ei de aur, a violat aproape toate aceste interdicţii - spre pieirea lui şi ruinarea regatului său (1 Regi 10:14 -11:10).

M. Preoţi, leviţi şi profeţi (cap. 18)

Din nou se remarcă grija lui Dumnezeu pentru preoţi şi leviţi. Datorită faptului că ei nu au primit o moştenire alături de celelalte triburi, era datoria celorlalţi israeliţi să-i întreţină. Partea ce le revenea leviţilor din jertfe era spata, fălcile şi pântecele, precum şi roadele dintâi din cereale, vin, untdelemn şi lână. Versetele 6-8 descriu un levit care şi-a vândut casa şi s-a mutat în locul ales de Dumnezeu ca să-Şi aşeze numele acolo, pentru a-L sluji pe El. Levitului i se cuvenea alături de ceilalţi leviţi o parte din ofrande, şi asta pe lângă tot ce a primit din vânzarea moştenirii sale (Leviţii aveau dreptul de a poseda avere, deşi nu li s-a dat o moştenire ca în cazul celorlalte triburi.)

Israeliţilor li se interzicea să aibă orice contact cu vreo persoană ce pretindea că posedă capacitatea de a comunica cu lumea nevăzută. Sunt enumerate opt mijloace de comunicare cu lumea spiritelor, Dumnezeu calificându-le drept urâciuni. Este vorba de: cel care practică vrăjitoria (vrăjitoare sau vrăjitor), ...cel care foloseşte ghicirea (un văzător sau un profet fals, unul care citeşte stelele)... cel care interpretează augurii (cititorul în palmă, ghicitoarele), ...unul care face farmece (magicianul, vraciul). ...un mediu (un descântător), ...un spiririst (cel sau cea care conduce o şedinţă de spiritism), ...unul care cheamă duhurile (necromant). Există un grad de întrepătrundere între „profesiile" acestea.

Trist e că în epoca în care trăim, în această aşa-zisă eră a „iluminismului", la 3.400 de ani după evenimentele descrise în Deuteronom, avem nevoie la fel de stringentă de această interdicţie ca pe vremea aceea. Henry G. Bosch comentează:

Satanismul, demonii şi ocultul sunt realităţi întunecate şi sinistre, iar nu simple scamatorii. Unul dintre semnele faptului că ne apropiem de finele acestei epoci este interesul foarte acut în vrăjitorie, astrologie şi în alte forme de manifestare ale ocultului. Mii de oameni îşi consultă zilnic horoscopul, participă la şedinţe de spiritism sau se străduiesc să comunice cu cei dragi ai lor care au decedat. De asemenea se manifestă un interes deosebit pentru satanism şi pentru demoni. Biblia ne avertizează de nenumărate ori ca nu cumva să avem de a face cu aceste practici (Lev. 19:31; 20:27; 2 Cro. 33:6; Ier. 10:2; Gal. 5:19, 20).

Cât de urgente şi de actuale sunt avertismentele Scripturii! Să nu ne jucăm cu nici un lucru care s-ar putea transforma în sărutul morţii.

A fi desăvârşit (în textul englez: fără vină, v. 13) în legătură cu aceste „comunicaţii" interzise înseamnă a asculta numai de vocea lui Dumnezeu.

În contrast izbitor cu relele practicate de liderii lumii oculte, versetul 15 ne prezintă o profeţie minunată despre Cristos, adevăratul Profet al lui Dumnezeu (Fapte 3:22, 23). Observaţi descrierea din versetele 15, 18 şi 19:

(1) un Profet - adică unul care rosteşte cuvântul lui Dumnezeu;

(2) din mijlocul tău, deci cu adevărat uman;

(3) dintre fraţii tăi, adică un israelit;

(4) ca mine, respectiv ca Moise în sensul că a fost crescut (ridicat) de Dumnezeu;

(5) Voi pune cuvintele Mele în gura Lui -plinătatea inspiraţiei;

(6) El va spune tot ce-I voi porunci - plinătatea revelaţiei;

(7) toţi au responsabilitatea [şi obligaţia] de a asculta de El şi a I se supune.

Acest pasaj ne mai învaţă că Profetul va sluji ca Mediator între Dumnezeu şi om. Israeliţii fuseseră atât de îngroziţi la Muntele Sinai încât au cerut ca Dumnezeu să nu le mai vorbească nemijlocit şi să nu mai vadă focul, pentru ca să nu piară. Ca răspuns la cererea lor, Dumnezeu li L-a promis pe Cristos ca Mediator. Faptul că acest pasaj conţine în el sâmburele nădejdii mesianice pentru evrei se poate vedea limpede din Evanghelii: Ioan 6:14; 7:40.

Profeţii falşi puteau fi depistaţi în diverse moduri. Am aflat anterior că erau falşi sau mincinoşi dacă încercau să-i ducă pe oameni în rătăcire, abătându-i de la închinarea numai şi numai înaintea adevăratului Dumnezeu (13:1-5). Iată încă o metodă de depistare: Dacă o prezicere nu se împlinea, profetul trebuia pedepsit cu moartea şi nimeni nu trebuia să se teamă de vreun blestem rostit de el.

N. Legi penale (cap. 19)

Deja fuseseră stabilite trei cetăţi de refugiu în partea de est a râului Iordan. Aici Moise le reaminteşte israeliţilor să stabilească trei cetăţi de cealaltă parte a Iordanului, amplasate astfel încât orice ucigaş din greşeală să poată fugi cu uşurinţă în acestea, scăpând astfel de urgia răzbunătorului sângelui (v. 1-7). La instrucţiunile precedente pe această temă se adaugă acum prevederea a încă trei cetăţi de refugiu, în cazul în care israeliţii aveau să ia în stăpânire teritoriul integral ce li s-a promis iniţial (v. 8-10). În continuare nu se mai face nici o referire la aceste trei cetăţi suplimentare, pentru faptul că Israelul niciodată nu a ocupat toată suprafaţa de pământ ce i s-a promis în Geneza 15:18. Cele trei cetăţi situate la vest de Iordan au fost: Kedeş, Hebron şi Sihem (Ios. 20:7).

Cetatea de refugiu nu asigura însă scăpare unui asasin. Chiar daca un ucigaş cu premeditare se refugia într-una din aceste cetăţi, bătrânii trebuiau să cântărească probele culese în cazul său şi să-l predea răzbunătorului, dacă se dovedea că este vinovat de ucidere intenţionată.

Hotarele ce marcau limitele între care era cuprinsă proprietatea cuiva erau de obicei alcătuite din pietre ce puteau fi mutate pe furiş noaptea, de către cineva care dorea să-şi sporească suprafaţa arabilă, înşelându-şi astfel aproapele. De ce a fost aşezat acest verset în mijlocul unui text referitor la practica judiciară - cetăţi de refugiu, martori mincinoşi şi martori adevăraţi - este greu de precizat, dar amplasarea lui nu impietează cu nimic asupra învăţăturii prezentate.

În cauzele penale nu era suficientă mărturia unei singure persoane, ci trebuia să existe cel puţin doi sau trei martori. Un martor mincinos trebuia judecat de preoţi şi de judecători (17:8, 9) şi pedepsit cu pedeapsa prevăzută pentru infracţiunea de care a fost acuzat împricinatul (v. 16-21).

Principiul „ochi pentru ochi" şi „dinte pentru dinte" a fost numit în cultura occidentală Lex talionis, „legea talionului" (în latină). De cele mai multe ori principiul este interpretat greşit ca un gen de răzbunare, deşi în realitate nu aşa stau lucrurile. Legea nu constituie o licenţă pentru manifestarea cruzimii, ci, dimpotrivă, un mijloc de îngrădire a acesteia. În contextul fragmentului analizat se referă la tipul de penalizare ce se poate impune asupra unui martor mincinos.

O. Legi privitoare la război (cap. 20)

Capitolul 20 constituie manualul de război al poporului lui Dumnezeu. Preoţii aveau datoria de a-i încuraja pe războinici în bătălia purtată de aceştia împotriva inamicului. Sunt enumerate mai multe categorii de oameni scutiţi de serviciul militar: (1) cei care şi-au construit de curând o casă [nouă]; (2) cei care tocmai şi-au sădit o vie şi nu au apucat să se înfrupte din rodul ei; (3) cei a căror căsnicie nu s-a consumat; (4) cei fricoşi şi slabi de inimă.

Scriitorii evrei sunt de acord asupra faptului ca această libertate de a reveni la vatră era acordată numai în cazul acelor războaie iniţiate de ei înşişi... nu şi în acelea impuse prin porunca divină împotriva lui Amalec şi a canaaniţilor, în care fiecare bărbat avea obligaţia să lupte sub arme.

Întrucât regulile militare prevăd că în orice armată respectabilă trebuie să existe o bună organizare şi o temeinică structură ierarhică de comandă, şi în cazul israeliţilor ofiţerii au numit căpitani ai armatelor care să-i conducă pe oameni.

Spre deosebire de alte naţiuni, Israelul trebuia să respecte anumite distincţii în luptele purtate sub directa îndrumare a lui Iehova. Aceste distincţii au constituit încă o reflectare a existenţei lui Israel ca popor sfânt sub oblăduirea unui Dumnezeu plin de iubire. E de ajuns să studiem metodele pline de cruzime practicate de alte popoare, ca de pildă asirienii (Vezi Introducerea la Iosua, pentru detalii suplimentare), pentru a aprecia aceste norme din Deuteronom la justa lor valoare. Se dau instrucţiuni privitoare la modul în care trebuia să se desfăşoare războiul. Observaţi următoarele distincţii:

1. Cetăţile... de aproape şi de departe (10-18). Cetăţile din ţară constituiau un pericol imediat, fiind iremediabil de corupte (păgâne), „coapte" pentru a fi nimicite. Cetăţile din exteriorul ţării dar situate în interiorul zonei promise lui Avraam trebuiau abordate mai întâi, oferindu-le condiţii de pace. Dacă acestea refuzau, atunci israeliţii aveau voie să-i omoare doar pe bărbaţii din ele, cruţând femeile şi copiii. Aceste cetăţi nu prezentau un pericol atât de mare de contaminare a Israelului cât prezentau cetăţile din interiorul graniţelor Israelului.

2. Arborii fructiferi şi nefructiferi (19, 20). Principiul de care trebuie să se ţină seama aici este că Israelul nu avea voie să practice „războiui de devastare" [tehnica pârjolului]. Ci ei aveau datoria să conserve tot ce era util, iar nu să se angajeze în distrugerea nediscriminată a ţării.

1. Ispăşirea pentru cazul de omucidere nesoluţionat

Dacă se descoperea în ţară un om ucis, fără să se găsească făptaşul, bătrânii din cea mai apropiată cetate aveau datoria să facă ispăşire. Ei aduceau o viţea într-o vale cu apă şi o înjunghiau acolo. Spălandu-şi mâinile deasupra viţelei, ei se declarau nevinovaţi de crima săvârşită, cerând să nu li se ţină în seamă nici o vinovăţie de vărsare de sânge. Chiar atunci când nu se putea stabili vinovăţia unei anumite persoane, trebuia să se rezolve chestiunea vinovăţiei colective. Ţara trebuia curăţită de întinarea prin sânge. Aceasta responsabilitate îi revenea cetăţii celei mai apropiate.

Cineva a definit versetele 1-9 „Marea Anchetă deschisă de Tatăl pentru elucidarea Morţii Fiului Său." Israel este vinovat de sângele vărsat de Cristos la moartea Sa şi, prin urmare, trebuie să fie curăţit în mod drept.

2. Prizonierele de război

Unui israelit i se permitea să se căsătorească cu o femeie frumoasă capturată în război, după ce aceasta trecea prin ceremonialul de curăţire şi izolare. (Dar textul în cauză nu se aplică la locuitoarele ţării Canaan.) Căsătoria era pusă sub semnul provizoratului, bărbatul putând să-i acorde ulterior permisiunea să-l părăsească, dacă nu era mulţumit de ea. Dar ei nu avea voie s-o vândă sau s-o maltrateze.

3. Drepturile întâilor-născuţi

Fiul unei femei neiubite nu putea fi privat de dreptul de întâi-născut, dacă într-adevăr acesta se năştea primul. Aceste versete nu demonstrează cu nici un chip că Dumnezeu ar fi aprobat bigamia, ci, pur şi simplu arată că El a protejat dreptul întâiului-născut, chiar în cazul unor căsătorii cu mai multe neveste. Uneori Dumnezeu, în suveranitatea Sa, îl dă la o parte pe în-tâiul-născut al unei familii, cu scopul de a-l binecuvânta pe fiul mai tânăr, de exemplu în cazul lui Iacob şi Esau sau al lui Efraim şi Manase. Dar aceste cazuri constituie excepţia de la regula enunţată aici, fiind întemeiate pe dreptul suveran al lui Dumnezeu de a alege pe cine vrea El.

4. Fiii încăpăţânaţi şi rebeli

Un fiu îndărătnic şi răzvrătit trebuia omorât cu pietre, după ce a fost găsit vinovat de această infracţiune, de către bătrânii cetăţii. Comparaţi acest tratament cu cel acordat în Noul Testament fiului risipitor de către tatăl său, la Luca 14!

5. Cadavrele criminalilor spânzuraţi

Textul acesta îndreaptă negreşit privirile cititorului spre Cristos, Cel care avea să vină. Deşi El însuşi a fost nevinovat, totuşi El a fost spânzurat pe lemnul unui copac. Acolo El a purtat blestemul pe care-l meritam noi. Trupului Său nu i s-a îngăduit să rămână pe cruce peste noapte (vezi Ioan 19:31).

Lui, care a suferit pe lemn

Pentru ca sufletele noastre să le câştige cu

preţul sufletului Său,

Binecuvântare, laudă ţi glorie să-I fie aduse!

Vrednic este Mielul, pentru că a fost junghiat!

Lui, întronat prin dreptul filial, Toată puterea în cer şi pe pământ să-I proclamaţi,

Cinste, maiestate şi putere; Vrednic este Mielul, pentru că a fost junghiat!

- James Montgomery

6. Nouă legi de comportament (22:1-12)

Capitolul 22 dezvoltă textul din Levitic 19:18, descriind porunca generală de „a-ţi iubi aproapele." Chiar duşmanii unui om trebuiau trataţi cu preocupare şi grijă ca pe un aproape (Ex. 23:4, 5). Un israelit nu avea voie să se poarte cu indiferenţă faţă de orice lucru pe care aproapele său (fratele) l-a pierdut. Fie că era vorba de un animal, fie de o haină sau orice alt obiect, el era obligat să ducă obiectul respectiv acasă şi să-l păstreze până când va fi reclamat.

Israeliţii erau obligaţi de asemenea să vină în ajutorul unui animal care a căzut.

Bărbaţii nu aveau voie sa poarte haine femeieşti şi vice versa. Dumnezeu urăşte transvestismul.

Era permisă luarea puilor din cuibul unei păsări, dar trebuia să i se dea drumul mamei, probabil din considerentul că ea putea continua procesul reproductiv.

Un acoperiş plan al unei case trebuia împrejmuit cu un parapet sau cu o balustradă, pentru a-i păzi pe oameni să nu cadă. Acoperişul era locul de strângere al oamenilor, pentru părtăsie. Este important să fie protejată comuniunea, în special în cazul celor tineri şi neatenţi.

Evreilor li s-a interzis: (1) să sădească o vie cu diferite soiuri de sământă; (2j să are cu un bou (animal curat) şi cu un măgar (animal necurat) la acelaşi jug; (3) să poarte îmbrăcăminte confecţionată şi din lână, şi din in. Prima prohibiţie sugerează un adaos la Cuvântul lui Dumnezeu. A doua descrie situaţia unui jug inegal în slujire. A treia se referă la amestecarea lucrurilor sfinte cu cele nesfinte în viaţa practică a credinciosului.

Evreii aveau obligaţia sa poarte ciucuri în cele patru colţuri ale hainei lor, pentru ca să li se amintească în permanenţă că trebuie să asculte de Domnul (Nu. 15:37-41.). Motivul acestor ciucuri îl găsim în Numeri 15:37 şi următoarele.

7. Infracţiuni comise împotriva castităţii (22:13-30)

Paragraful acesta se ocupă de omul care se căsătorea cu o fată şi apoi o suspecta că nu ar fi fecioară. Proba virginităţii consta, după câte se pare, din semnele, lăsate pe pânza de in după prima experienţă sexuaiă a femeii.(Un alt sens posibil constă în faptul că „semnele virginităţii" ar putea fi tradus prin „semnele adolescenţei", respectiv o referire la faptul că „fata avea ciclurile regulate de menstruaţie. Un bărbat care se căsătorea cu o asemenea fată se aştepta să aibă dovada acestui lucru după ce s-a căsătorit, în afară de cazul în care ea a rămas gravidă imediat, prin relaţiile avute cu el. Ceea ce se cerea era dovada că la data când s-a căsătorit fata nu era gravidă şi că nu se întrerupsese ciclul menstrual. Dacă s-a făcut vinovată de abateri de natură sexuală după logodnă, orice indicii ale graviditătţii s-ar fi materializat în cele din urmă şi, desigur, s-ar fi născut un copil înainte să se fi scurs nouă luni de la căsătorie. Prin urmare, legea din versetele 13-21 s-ar putea să se refere la conduita miresei în timpul dintre logodnă şi căsătorie iar „semnele adolescenţei" să fi fost un test menit să depisteze graviditatea.") Dacă tatăl şi mama fetei puteau face dovada virginităţii ei, soţul prea suspicios era mustrat, amendat cu o sută de sicii de argint şi obligat să trăiască cu ea. În schimb, dacă tânăra fusese imorală înainte de a se căsători, trebuia omorâtă cu pietre.

Restul versetelor din acest capitol se ocupă de diverse tipuri de imoralitate sexuală: (1) Atât bărbatul, cât şi femeia descoperiţi în actul adulterului erau pedepsiţi cu moartea. (2) Dacă un om viola o femeie logodită în cetate, şi aceasta nu striga după ajutor, ambii se făceau vinovaţi de adulter şi trebuiau pedepsiţi cu pedeapsa capitală. (3) Dacă un bărbat viola o femeie logodită pe câmp, unde strigătele sale de ajutor nu puteau fi auzite, atunci bărbatul trebuia omorât, dar femeia era nevinovată. (4) Un bărbat care avea relaţii sexuale cu o fecioară trebuia să plătească cincizeci de sicii de argint tatălui ei şi s-o ia în căsătorie. (5) Versetul 50 interzice incestul, adică întreţinerea de relaţii sexuale cu un membru al familiei.

8. Persoanele cărora li se interzicea accesul în adunare

Era interzis accesul unei diverse categorii de persoane în adunarea Domnului, adică acestea nu se bucurau de drepturile depline de cetăţeni şi închinători: (1) un om a cărui organe reproductive erau vătămate sau lipseau; (2) o persoană ilegitimă, adică un bastard (e posibil ca această categorie să se refere la copiii rezultaţi din relaţii incestuoase între evrei sau la relaţii mixte avute cu păgânii); (3) un amonit sau un moabit; (4) un edomit sau un egiptean. Versetul 4 spune că Moab nu i-a întâmpinat pe israeliţi cu pâine şi cu băutură, pe când de la Deuteronom 2:29 se deduce că unii dintre moabiţi le-au vândut evreilor alimente. A întâmpina cu pâine şi apă este o expresie idiomatică, care înseamnă a omeni, a te purta ospitalier faţă de cineva. Or, numai aşa nu s-au purtat moabiţii cu evreii.

Eunucul era exclus din adunarea israeliţilor. Persoana născută din flori, moabitul şi amonitul au fost excluşi din adunarea israeliţilor până la a zecea generaţie. Edomitul şi egipteanul puteau intra în adunare după trei generaţii. Dar existau excepţii de la aceste reguli generale când persoane individuale Îl căutau pe Iehova. Printre vitejii lui David s-au găsit un amonit şi un moabit (1Cron. 11:39, 46). Unii cred că regulile excluderii se aplicau numai bărbaţilor şi, prin urmare, nu se aplicau în cazul lui Ruth, de pildă. Unii cred că sintagma „a zecea generaţie" este o expresie idiomatică, având sensul de „la nesfârşit".

9. Curăţia în tabără

Versetul 9 avertizează împotriva ispitei cu care sunt confruntaţi bărbaţii care pleacă de acasă pentru a satisface stagiul militar (sau poate că are rolul de introducere la versetele 10-14). Legea emisiilor nocturne arată caracterul sacru ce i se acorda procesului reproductiv al vieţii.

Fiecare soldat avea obligaţia de a avea, pe lângă armele din dotare, şi o lopată pentru îndeplinirea condiţiilor sanitare ale taberei. Orice excrement trebuia acoperit imediat cu ţărână. Dacă toate armatele din cursul istoriei ar fi respectat această regulă simplă, de câte ori ar fi fost cruţate de răspândirea ciumei.

10. Legi sociale şi religioase (23:15-25)

Un sclav străin care a evadat pentru a-şi câştiga libertatea nu trebuia predat stăpânului. Astfel Israelul trebuia să fie un loc de refugiu, un azil pentru cei asupriţi.

Prostituţia bărbaţilor sau a femeilor nu trebuia tolerată în ţară iar banii obţinuţi din acest trafic imoral nu putea fi aduşi niciodată în casa Domnului, ca plată pentru un jurământ. Un câine însemna un prostituat de sex masculin.

Evreii nu aveau voie să perceapă dobândă asupra nici unui lucru dat cu împrumut altui evreu; deşi li se permitea să perceapă dobândă de la un străin. Este o dezvoltare a principiului enunţat deja în Exod 22:25, care interzicea luarea de camătă de la săraci.

Jurămintele erau făcute de bunăvoie. Un om nu era obligat să facă un jurământ Domnului, dar odată ce-l făcea, era obligat să-l aducă la îndeplinire.

Călătorii aveau permisiunea de a se înfrupta din struguri pentru acoperirea nevoilor temporare, dar nu aveau voie să ia cu ei în coşul propriu din aceşti struguri. Tot aşa, ei aveau voie să culeagă spice dintr-un lan, dar numai atâta cât puteau lua cu mâinile lor, iar nu cu secera. În vremea Domnului, cei doisprezece ucenici s-au prevalat de acest privilegiu (Marcu 2:23).

11. Divorţul şi recăsătoria

Un bărbat putea să divorţeze de soţia sa din pricina necurăţiei, redactând un certificat de divorţ pe care i-l dădea. După asta ea era liberă să se căsătorească cu altcineva. Dar dacă cel de-al doilea soţ al ei murea sau divorţa de ea, primul soţ nu avea voie s-o ia din nou în căsătorie. Iehova i-a dat Israelului un certificat de divorţ (Ier. 3:1-8); dar într-o bună zi El o va lua la Sine din nou, după ce o va fi curăţit de necredincioşia ei. O, cât de nepătruns de mare este bogăţia harului lui Dumnezeu! Cât de jos Se coboară El, iubindu-i pe cei nevrednici de a fi iubiţi!

Un bărbat căsătorit de curând nu era obligat să meargă la război în primul an. Această perioadă de scutire îi permitea să cultive şi să consolideze legătura căsniciei şi să-şi întemeieze o familie. Dacă trebuia să meargă la război, fiind ucis pe câmpul de luptă, numele său era şters din Israel, dacă nu se găsea o rudă răscumpărătoare care să-i crească urmaşi. Această „rudă răscumpărătoare"(„Kinsman redeemer" este termenul mai vechi, preluat din ediţia KJV) era cea mai apropiată rudă capabilă şi dispusă să ia în căsătorie văduva sa. Primul copil de sex masculin ce rezulta din această uniune devenea moştenitorul fostului soţ. Prin asta se asigura continuitatea numelui familiei şi se prevenea înstrăinarea pământului ei.

Întrucât o roată de moară era mijlocul de întreţinere al unei persoane, nu putea fi cerută în gaj, în cazul unor tranzacţii de afaceri. A lua fie roata de moară de jos, fie cea de sus ar fi însemnat să-l deposedeze pe acel om de mijlocul prin care putea macină grăunţe.

Un răpitor de persoane sau un neguţător de sclavi trebuia pedepsit cu moartea.

Se cereau luate precauţii speciale în cazul unei epidemii de lepră, urmându-se instrucţiunile date în prealabil leviţilor. Este citat cazul lui Miriam ca avertisment.

Casa unui om nu putea fi invadată pentru a-i lua omului respectiv gajul. Dacă acel om era atât de sărac încât şi-a dat ca zălog însăşi haina lui, aceasta trebuia să-i fie înapoiată în fiecare seară, pentru ca să poată dormi în ea.

Plata unui argat trebuia achitată prompt.

Nici un om nu putea fi omorât pentru păcatul altuia.

Trebuia să se facă dreptate în cazul unui străin, al celor orfani şi al văduvelor. Ogorul nu trebuia recoltat în întregime, ci trebuiau lăsate suficiente roade pentru ca săracii şi neajutoraţii să poată culege ce rămânea în urma secerătorilor. Acelaşi principiu se aplica şi în cazul recoltării măslinelor şi a strugurilor. Ronald Sider comentează pe această temă:

Amintirea propriei lor sărăcii şi asupriri în Egipt avea darul de a-i îndemna să lase în urmă o cantitate bunicică de roade pe care să le poată culege călătorul sărac, văduva şi orfanul.

Când John Newton s-a născut din nou, a tipărit versetul 22 din Deuteronom 24 cu litere mari şi l-a atârnat deasupra şemineului său, ca să şi-l poată aminti în permanenţă.

Când un infractor era găsit vinovat şi condamnat să fie bătut, nu era permis sa i se aplice mai mult de patruzeci de lovituri. De regulă, evreii aplicau treizeci şi nouă de lovituri, pentru ca nu cumva, printr-o eroare de calcul, să calce regula loviturilor maxime (vezi 2Cor. 11:24).

Nu era voie să se lege gura boului care treiera grâul, ci acesta trebuia lăsat sa se hrănească din el. Pavel recurge la acest verset în 1Corinteni 9:9-11 pentru a ne învăţa că celui ce trudeşte pe ogorul spiritual trebuie să i se asigure cele necesare pe plan material. Astfel Pavel ne arată că legea are şi un aspect spiritual. Asta nu diminuează cu nimic sensul literal al versetului, ci doar arată că de multe ori sub aspectul fizic, imediat, se ascunde un înţeles spiritual, o învăţătură ce trebuie să ne-o însuşim. Orice cercetător serios al Scripturii va căuta să afle aceste importante lecţii spirituale şi să şi le însuşească.

13. Legea căsătoriei levirate

Dacă un israelit murea fără să-i lase soţiei sale un fiu, exista pericolul ca numele lui să piară şi proprietatea familiei să fie înstrăinată. Prin urmare, un frate al decedatului avea datoria să se însoare cu văduva sa. Practica aceasta a căsătoriilor „levirate" se regăsea şi la multe alte popoare din vechime. Dacă fratele nu consimţea să facă acest lucru, văduva se ducea la bătrânii cetăţii, aducându-le la cunoştinţă fapta. Fratele decedatului era chemat în faţa bătrânilor pentru a se verifica dacă aşa stau lucrurile. Dacă acesta persista în refuzul său de a se

căsători cu văduva fratelui său decedat, femeia îşi scotea o sandală din picior şi îl scuipa în faţă. Din acel moment omului i se ducea numele de ocară pentru că a refuzat să asigure continuitatea familiei fratelui său. Levitic 20:21 interzicea unui om s-o ia în căsătorie pe nevasta fratelui său; în schimb, aici i se porunceşte s-o ia în căsătorie. Negreşit textul din Levitic se aplica la soţul care mai era încă în viaţă, pe când cel de la Deuteronom se referă la situaţia în care acesta a decedat, fără să lase în urmă un moştenitor.

14. Trei legi distincte (25:11-19)

Dacă o femeie intervenea într-o ceartă în care era implicat soţul ei, şi-l apuca pe un bărbat în mod necuvenit, mâna cu care a comis acest act necuvenit trebuia tăiată. Pedeapsa severă pentru această infracţiune se explică prin faptul că, prin acţiunea ei, femeia ar fi putut periclita procrearea şi lăsarea de către acel om a unui moştenitor.

Versetele acestea impun obligativitatea folosirii unor greutăţi şi măsuri precise şi drepte. Adesea oamenii aveau două seturi: unul pentru cumpărat şi altul pentru vândut. Dar o atare practică era o urâciune înaintea Domnului.

Descendenţii lui Amalec trebuiau nimiciţi cu desăvârşire, din pricina perfidiei şi cruzimii de care au dat dovadă (Ex. 17:8-16). Deşi israeliţilor li se spune să nu uite să-i distrugă pe amaleciţi, se pare că ei au făcut tocmai pe dos. În vremea sa, regele Saul a nesocotit porunca Domnului, refuzând să-i extermine (1Sam. 15). De fapt, abia în vremea lui Ezechia israeliţii i-au înfrânt pe restul amaleciţilor care scăpaseră (1Cron 4:43).

1. Ritualul pentru roadele dintâi

După ce se vor fi stabilit israeliţii în ţară, ei vor avea datoria de a se duce la sanctuarul lui Dumnezeu, pentru a-i aduce preotului cele dintâi din toate roadele pământului, în semn de recunoaştere, plină de bucurie, a faptului că Dumnezeu i-a binecuvântat. Apoi ei trebuiau să recapituleze una după alta toate ocaziile binecuvântate în care Dumnezeu S-a purtat cu bunăvoinţă şi har faţă de ei, începând cu strămoşul lor Iacob (un sirian rătăcitor), continuând cu robia lor în Egipt, izbăvirea lor din acea ţară pe care a realizat-o Dumnezeu cu braţ tare şi încheind cu luarea de către ei în stăpânire a ţării în care curge lapte şi miere. Philip Keller explică semnificaţia acestei expresii de o coloratură aparte: În Scriptura imaginea sub care este înfăţişată Ţara Promisă, spre care Dumnezeu S-a străduit cu atâta tenacitate să-l conducă pe Israel după izbăvirea din Egipt, era o ţară în care curgea „lapte şi miere". Este o expresie care, dincolo de înţelesul figurat, are şi un puternic fundament ştiinţific. În terminologia agricolă ne referim adesea (în engleză, n.tr.) la „milk flow" şi „honey flow" (textual: „curgerea laptelui" şi „curgerea mierii"), prin care înţelegem sezonul de vârf al primăverii şi verii, cînd păşunile sunt în faza cea mai productivă. Astfel se spune că vitele care se hrănesc din fâneţuri .şi albinele care se opresc din floare în floare dau, în consecinţă, „o curgere" de lapte sau miere. Prin urmare, o ţară în care curge lapte şi miere este una bogată în păşuni mănoase, un pământ plin de verdeaţă, cu sol bun. Când Dumnezeu a definit astfel ţara în care a dorit să-i aducă pe israeliţi El a prevăzut tocmai o atare viaţă de bucurie şi belşug, de izbândă şi mulţumire sufletească pentru poporul Său.

2. Ritualul pentru zeciuiala anului al treilea

Pe lângă roadele dintâi, evreii trebuiau să aducă în dar o a doua zeciuiala, cea „de sărbătoare", pe care trebuia s-o împartă cu levitul, cu străinul, cu orfanul şi cu văduva, o dată la trei ani. Această zeciuiala trebuia distribuită la nevoiaşii din localităţile unde trăia fiecare din ei. Apoi oamenii trebuiau să depună mărturie înaintea Domnului că s-au conformat tuturor poruncilor privitoare la această zeciuiala.

3. Ratificarea legământului

Întrucât israeliţii s-au învoit să umble pe căile Domnului, la rândul Său, şi El i-a recunoscut ca popor special al Său şi a promis că-i va înălţa mai presus de toate naţiunile. Ei erau un popor sfânt pentru că Dumnezeu i-a pus deoparte, i-a selectat dintre toate celelalte popoare - şi nu pentru vreun merit intrinsec pe care l-ar fi posedat ei înşişi. Ei se deosebeau de toate celelalte naţiuni de pe pământ, fiind comoara aleasă a lui Iehova. Răspunsul lor la această onoare extraordinară ce li s-a acordat trebuia să fie ascultarea de poruncile Lui.

R. Blesteme şi binecuvântări (cap. 27,28)

După ce vor fi traversat râul Iordan, intrând în ţara promisă, israeliţii aveau datoria să înalţe un mare monument din pietre, să-i văruiască şi să inscripţioneze pe el toate cuvintele legii. Acest monument trebuia ridicat pe Muntele Ebal, împreună cu un altar ce trebuia confecţionat din pietre necioplite.

Deja evreii fuseseră poporul ales al lui Dumnezeu de câtva timp, dar acum, fiind în pragul intrării în ţară, ei au devenit poporul Lui într-un înţeles mai profund. Bunăvoinţa revărsată de EI peste ei reclama din partea lor ascultare plină de recunoştinţă.

Şase triburi au fost rânduite să stea pe Muntele Gherizim, pentru ca să zică Amin la binecuvântări. Aceste triburi erau descendenţii lui Lea şi Rahela. Celelalte triburi trebuiau să stea pe Muntele Ebal, ca să confirme blestemele. Observaţi că Efraim şi Manase nu sunt menţionate separat, pe numele lor, ci este listat doar tribul lui Iosif. Ruben. întâiul născut al lui Lsraei (care şi-a pierdut dreptul de întâi născut) şi Zebulon, fiul cei mai mic al lui Lea, au stat pe Muntele Ebal împreună cu fiii servitoarelor. În schimb, triburile favorizate au stat pe Muntele Gherizim.

Leviţii (vezi v. 9) trebuiau să stea în valea dintre cei doi munţi. Pe măsură ce se rosteau binecuvântările sau blestemele, oamenii trebuiau să răspundă cu „Amin!" Blestemele sunt prezentate în versetele 15-26. Ele se referă la idolatrie; la lipsa de respect faţă de părinţi (v. 16); la necinstea implicată în mutarea pietrelor de hotar (v. 17); la înşelarea orbilor (v. 18); la profitarea de săraci şi de cei lipsiţi de apărare (v. 19); la diverse forme de incest (v. 20, 22, 23): la bestialitate (v. 21); la omorârea în secret a aproapelui; la asasinarea celui nevinovat în schimbul primirii de mită (v. 25); şi la neascultarea faţă de legea lui Dumnezeu (v. 26). Relatarea istorică a acestei ceremonii se găseşte la Iosua 8:30 şi următoarele. Observaţi cât de minuţios a urmat Iosua instrucţiunile primite de la Moise.

Este semnificativ faptul că în capitolul 26 sunt prezentate doar blestemele. Nici nu poate fi altfel, deoarece, cum ne aminteşte apostolul Pavel, „...toţi cei care se întemeiază pe faptele legii sunt sub blestem" (Gal. 3:10). Nu numai că israeliţii transgresau legea, ci se aflau sub lege ca principiu.

Versetul 1 se refera la sfârşitul capitolului 26 cu cuvintele: „Domnul Dumnezeul tău îţi va da întâietate asupra tuturor neamurilor de pe pământ" Asta îi conferă capitolului 27 aparenţa unei paranteze. Mulţi cercetători ai Scripturii consideră că binecuvântările rostite în versetele

3-6 nu au fost cele adresate celor şase triburi de pe Muntele Gherizim, ci că întregul capitol de faţă ar constitui afirmaţia lui Moise cu privire la ceea ce îi aştepta pe copiii Lui Israel. Primele paisprezece versete se referă la binecuvântările ce decurg din ascultare, pe când ultimele cincizeci şi patru de versete descriu blestemele ce l-ar abate peste israeliţi dacă L-ar uita pe Domnul. Între binecuvântările promise este şi aceea a preeminenţei de care se vor bucura între naţiuni, apoi bunăstarea materială, rodnicia, fertilitatea, belşugul de recolte, izbânda pe câmpul de bătălie şi succes în schimburile comerciale internaţionale.

Blestemele enumerate au fost: sărăcia, infertilitatea, scăderea recoltelor, ciuma, bolile, rugina în grâu, seceta, înfrângerea pe câmpul de bătălie, nebunia, groaza, adversitatea, calamităţile şi neputinţa (v. 15-32). Versetele 33-37 prezic ducerea în robie a poporului, într-o ţară străină, exact aşa cum s-a întâmplat când mai întâi regatul de nord, Israelul, a fost dus în robie de asirieni, iar apoi regatul de sud, Iuda, a fost dus în robie de babilonieni.

Israel va deveni în acest caz „o pricină de uimire, un proverb şi o batjocură" (un cuvânt de pomină) printre toate naţiunile.

Evreii aveau să fie blestemaţi prin recolte slabe, prin nerodirea viilor şi a măslinilor. Copiii lor vor merge în captivitate şi lăcustele vor consuma pomii şi roadele pământului. Străinul se va înălţa tot mai sus, în schimb israeliţii vor coborî tot mai jos. Nu e nici o contradicţie între versetele 12 şi 44. Dacă vor asculta, evreii vor deveni creditori internaţionali. În schimb, dacă nu vor asculta, vor trebui ei înşişi să se împrumute de la străini.

Ororile unui asediu cauzat de un invadator străin sunt descrise în versetele 49-58 - fiind atât de cumplite, încât oamenii vor cădea în canibalism. Este exact ceea ce s-a întâmplat când Ierusalimul a fost asediat, întâi de babilonieni, şi apoi de romani. În ambele cazuri, canibalismul a luat proporţii. Oameni care în mod normal erau rafinaţi şi delicaţi au devenit ostili, căzând în canibalism.

Răni mari şi îndelungate, precum şi boli de tot felul aveau să reducă simţitor populaţia Israelului. Supravieţuitorii aveau să fie împrăştiaţi pe tot pământul, unde ei aveau să trăiască cu teama permanentă că vor fi persecutaţi. Ba chiar Dumnezeu îi va duce înapoi în Egipt pe copiii Lui, pe corăbii. Din scrierile lui Josephus rezultă că profeţia revenirii lui Israel în Egipt s-a împlinit parţial în vremea lui Titus, când evreii au fost transportaţi acolo la bordul unor corăbii şi vânduţi ca sclavi. Dar prin termenul „Egipt" din acest pasaj se poate înţelege ideea de servitute în general. Dumnezeu îl izbăvise, în trecut, pe Israel din robia fizică, literală a Egiptului, dar dacă această naţiune a Sa refuza să-L iubească şi să recunoască dreptul Său suveran de a avea parte de ascultarea ei, dacă refuza să-şi păstreze curăţia de soţie a Sa, dacă nu mai ţinea cu orice preţ să fie comoara Lui aleasă, preferând, în schimb, să fie ca alte popoare, atunci avea să fie vândută din nou în sclavie.

„De la cel căruia i s-a dat mult, mult i se va cere" (Luca 12:48). Israel fusese copleşit cu privilegii peste privilegii, mai presus de toate celelalte naţiuni. Prin urmare, cu atât mai mare a fost responsabilitatea ei şi, în consecinţă, şi severitatea pedepsei, în cazul neascultării.

Meditând asupra acestor blesteme rămânem uimiţi de acest potop al revărsării mâniei lui Iehova. Nu se fac nici un fel de menajamente, imaginaţia nu este cruţată, nerefuzându-i-se nici un detaliu. Moise zugrăveşte acest cutremurător tablou cu trăsături energice de penel, de un realism izbitor. Asta pentru că naţiunea Israel trebuia să ia cunoştinţă fără echivoc de urmările pe care le va avea neascultarea, pentru ca ea să se deprindă să se teamă de acest Nume slăvit şi înfricoşător: DOMNUL DUMNEZEUL TĂU.

Primul verset din capitolul 29 aparţine, logic, capitolului precedent, cum este cazul în Biblia ebraică. Dar Keil şi Delitzch îl consideră un „titlu" pentru discursul din capitolele. 29 şi 30.

Israeliţii călcaseră legământul pe care l-a încheiat Dumnezeu cu ei pe Muntele Sinai. Acum Moise i-a chemat să ratifice legământul enunţat în cartea Deuteronom şi încheiat în câmpiile Moabului, în pragul intrării lor în ţara promisă. Oamenii nu-L înţelegeau pe Domnul şi planurile avute în vedere de El cu privire la ei. Iehova tânjea de dor să le dea o inimă care să priceapă, ochi care să vadă şi urechi care să audă. În schimb, ei s-au dovedit nevrednici de a primi aceste lucruri, persistând în necredinţa şi neascultarea lor. Naţiunea Israel avusese parte de mana din cer şi de apa care a ţâşnit din stâncă. Ea n-a depins de lucrurile făcute de mâna omului pentru a supravieţui în pustiu (adică de pâine, de vin, de băuturi tari). Asta s-a întâmplat pentru ca ea să ajungă să cunoască pe Domnul Dumnezeul ei în toată credinciosia şi dragostea Lui.

Ca stimulent menit să-i determine să păzească legământul, Moise recapitulează iarăşi bunătatea arătată de Dumnezeu faţă de Israel - miracolele săvârşite în Egipt, măreaţa izbăvire, cei patruzeci de ani petrecuţi în pustiu, înfrângerea regilor Sihon şi Og şi împărţirea teritoriilor transiordaniene către Ruben, Gad şi o jumătate din tribul lui Manase.

Moise i-a chemat pe toţi israeliţii să intre, prin jurământ, în legământ cu Domnul (v. 10-13) şi le-a reamintit că legământul se aplica şi la urmaşii lor (v. 14, 15). Eşecul de a respecta legământul ar atrage după sine o aspră pedeapsă. Rebelii trebuie să se teamă ca nu cumva să cadă în ispita de a sluji idolilor naţiunilor păgâne sau să creadă că vor scăpa de mânia lui Dumnezeu, dacă vor face aceste fapte (v. 16-21). Versetul 19 sună astfel în traducerea RSV: „Unul care, atunci când aude cuvintele acestui legământ [încheiat prin jurământ], se binecuvântează în inima sa, zicând: «Voi fi în siguranţă, chiar dacă voi umbla în încăpăţânarea inimii mele.» Or, asta ar duce la măturarea atât a celor umezi, cât şi a celor uscaţi." Nimeni nu va scăpa.

B. Pedeapsa pentru încălcarea legământului (29:22-29)

Generaţiile viitoare şi naţiunile străine vor rămâne uimite de pustiirea Israelului, întrebându-se care să fie motivul pentru care ţara aceasta a fost tratată ca cetăţile din câmpie: Sodoma şi Gomora, Adma şi. Ţeboim. Răspunsul pe care-l vor primi: „Pentru că au părăsit legământul încheiat cu ei de Domnul Dumnezeul părinţilor lor.... pentru că s-au dus să slujească altor dumnezei şi să se închine înaintea lor..."

Deşi există anumite lucruri secrete care sunt numai ale Domnului, în special chestiunile privitoare la judecăţile lor, Moise le-a reamintit oamenilor că nu era nimic ascuns cu privire la responsabilitatea ce le revenea lor: de a păzi şi respecta legământul încheiat cu Domnul. Cu alte cuvinte, revelaţia incumbă responsabilitate. Oamenii sunt datori să asculte, iar nu să-şi permită să judece cuvântul Domnului. Principiul acesta se regăseşte în numeroase texte din Noul Testament. „Pentru cel care ştie să tacă binele [cel ce primeşte revelaţie] şi nu-l face [responsabilitatea], i se socoteşte păcat" (Iacov 4:17).

C. Restaurarea survenită în urma revenirii la legământ (cap. 30)

Capitolul 30 anticipează faptul că israeliţii aveau să încalce legământul şi să fie, în consecinţă, exilaţi. Şi chiar aşa s-a întâmplat! Dar chiar şi atunci, Dumnezeu avea să se îndure de ei şi să-i refacă, dacă se vor întoarce la El cu pocăinţă. El îi va readuce în ţară. Pe lângă această

refacere fizică, va fi şi o renaştere spirituală.

(„Domnul Dumnezeul tău îţi va tăia împrejur inima" - v. 6). Atunci oamenii se vor bucura de binecuvântările ascultării, în timp ce duşmanii lor vor fi blestemaţi. Planurile Celui Atotputernic nu vor da greş, chiar dacă subiecţii pe care-i vizează aceste planuri dau greş. Dumnezeu îşi va împlini cuvântul făgăduit patriarhilor, dându-le descendenţilor acestora ţara în stăpânire veşnică. După exil, despre care Domnul ştia că se va întâmpla cu certitudine, El îi va restaura şi-i va schimba. Aşa procedează dragostea necondiţionată a marelui Iubitor al sufletelor noastre! Versetul 6 atinge tangenţial tema ce va fi dezvoltată cu sute de ani mai târziu de profeţi: Noul Legământ (Ier. 32:39; Ez. 36:24). Acest legământ, deşi a fost revelat în VT, nu a fost ratificat decât după moartea lui Cristos, pentru că Noul Legământ a fost pecetluit cu sângele Lui (Luca 22:20)

Moise le-a amintit oamenilor că legământul nu era prea dificil, aşa încât ei să nu poată să-l înţeleagă (misterios), după cum nu era inaccesibil (departe). Ei nu trebuiau să facă imposibilul pentru a-l descoperi. Domnul îl prezentase personal iar ei nu aveau altă responsabilitate decât aceea de a-l împlini, de a asculta de el. Legământul nu era lesne de aplicat, dar Dumnezeu le dăduse prevederi speciale pentru scădinţele lor. Apoi oamenilor li s-a cerut să se pocăiască şi să aducă jertfele prescrise. Întrucât jertfele erau reprezentări, arhetipuri ce-L prefigurau pe Cristos, învăţămintele care se desprind pentru noi sunt că toţi cei care păcătuiesc trebuie să se pocăiască şi să creadă în Domnul Isus Cristos şi să-şi pună încrederea numai în El.

Oamenii au fost puşi să aleagă între viaţă şi bine, pe de o parte, şi moarte şi rău, pe de alta - viaţa în schimbul ascultării, dar în cazul neascultării: moartea. Moise a făcut apeluri stăruitoare către ei să aleagă viaţa şi binecuvântarea. Răspunsul dorit aducea rezultate bune, inclusiv zile multe şi o viaţa spirituală îmbelşugată, subînţelese în cuvintele: „lipindu-te de El." Singura alternativă la aceasta era blestemul.

A. Înlocuirea Lui Moise (cap. 31)

Moise atinsese vârsta de o sută douăzeci de ani. Era conştient de decretul pe care-l rostise Dumnezeu că nu va fi lăsat să treacă Iordanul împreună cu israeliţii, dar le-a amintit acestora că Domnul va merge cu ei, că Iosua va fi căpitanul lor şi că victoria asupra vrăjmaşilor lor le era asigurată. În continuare Moise l-a încurajat pe Iosua în public, cu privire la funcţia ce i s-a încredinţat, asigurându-l de prezenţa Domnului care-l va însoţi (v. 7,8).

Legea scrisă a fost încredinţată leviţilor, urmând să fie păstrată în chivot. Cele două table ale Decalogului au fost aşezate în interiorul chivotului (Ex. 25:16; Ev. 9:4). Acest exemplar al legii a fost aşezat lângă chivot. Tot la şapte ani legea trebuia citită în prezenţa întregului Israel. Ce trist e să constatăm că lectura Sfintei Scripturi este neglijată în zilele noastre, chiar în cercurile situate pe poziţii doctrinare conservatoare. Cuvintele următoare, multe la număr, dar pline de miez, ieşite de sub pana lui C. H. Mackintosh, sunt, din nefericire, mult mai actuale, mult mai valabile în prezent, decât au fost cu un veac în urmă, când au fost redactate:

Cuvântul lui Dumnezeu nu este iubit si studiat, nici pe plan individual, nici public. În schimb, se consumă literatura de proastă calitate, în particular, pe când în public oamenii se dau în vânt după muzică, servicii ritualiste şi ceremonii impunătoare. Mii de oameni se duc buluc să asculte muzică, plătind în acest sens preţul de intrare, dar ce puţini sunt aceia care se strâng laolaltă să citească sfintele Scripturi! Acestea sunt faptele. Or, faptele constituie argumente invincibile, peste care nu putem trece. Se manifestă o sete tot mai mare pentru o exaltare religioasă, paralel cu un dezgust tot mai pronunţat faţă de studierea în linişte a Sfintei Scripturi si faţa de exerciţiile spirituale ale adunării creştine. Nu are nici un rost să negăm că aşa ar sta lucrurile. Nu putem să închidem ochii faţă de aceste lucruri, deoarece dovezile palpabile ale acestei stări de lucruri ne întâmpină la tot pasul.

Mulţumiri să-l fie aduse lui Dumnezeu, că mai sunt pe ici, pe colo, câte unii care iubesc cu adevărat Cuvântul lui Dumnezeu, se delectează să se strângă laolaltă, în sfântă părtăşie, ca să studieze preţioasele adevăruri cuprinse în el. Dea Domnul să sporească numărul unora ca aceştia şi să-i binecuvânteze „până când zilele pribegiei se vor fi sfârşit."

Acum, când moartea Lui Moise nu mai era departe, Dumnezeu l-a chemat pe el şi pe Iosua la cortul întâlnirii, apărând înaintea lor într-un stâlp de nor. Mai întâi El i-a revelat lui Moise că israeliţii se vor deda în curând la idolatrie, suferind, în consecinţă, mânia lui Dumnezeu.

Apoi Domnul i-a poruncit lui Moise să scrie o cântare pe care să-i înveţe pe israeliţi s-o cânte, ca martoră împotriva lor în zilele viitoare.

Apoi Dumnezeu personal l-a inaugurat pe Iosua să conducă poporul Său în ţara promisă şi l-a încurajat să fie brav şi tare. Şi, negreşit, Iosua va fi fost întărit de cuvintele acestea rostite de Iehova. Asta pentru că tocmai L-a auzit pe Dumnezeu spunând că naţiunea Israel va cădea în apostazie (v. 16). Prin urmare, nu era permis să se lase descurajat, ci trebuia îmbărbătat în vederea sarcinii ce-i stătea înainte.

Cartea Legii, adică Deuteronomul, încredinţată leviţilor, va sluji, în acelaşi timp, de mărturie împotriva israeliţilor, când aceştia îl vor părăsi pe Domnul.

Apoi Moise a încredinţat următoarea cântare bătrânilor triburilor lor şi căpeteniilor, aşa cum îi poruncise Dumnezeu.

B. Cântarea lui Moise (cap. 32)

Cântarea ar putea fi rezumată în următoarele cuvinte: Se face apel la Univers să audă cuvântul Domnului, care este înviorător şi hrănitor ca ploaia şi rouă pământului. În versetul 3 (ce ar putea sluji de titlu al cântării) Moise arată că lui Dumnezeu I se cuvine toată slava! Cântarea relevă măreţia lui Dumnezeu în contextul relaţiilor Sale cu poporul Său, de-a lungul istoriei.

În pofida măreţiei lui Dumnezeu, a dreptăţii, credincioşiei şi sfinţeniei Lui, israeliţii L-au părăsit, păcătuind împotriva Lui. Gloria atributelor lui Iehova este etalată aici, pe fundalul întunecat al răutăţii perverse a Israelului; a ingratitudinii manifestate faţă de El, Tatăl şi Creatorul lor. Când Cel Atotputernic a împărţit pământul la naţiunile celelalte, mai întâi El S-a îngrijit de nevoile propriului Său popor, pentru că i-a iubit şi a ţinut la evrei.

Naşterea şi copilăria naţiunii Israel este descrisă în versetul 10. După Exodul din Egipt, Dumnezeu i-a călăuzit, i-a instruit şi i-a păstrat în viaţă pe copiii Lui cu dragostea maternă a unui vultur (v. 11). Nici un dumnezeu străin nu a avut nici un rol în păstrarea şi conservarea Israelului. Cum se face atunci că naţiunea aleasă s-a dedat la idolatrie, atribuind bunătatea lui Dumnezeu altcuiva? Începând din versetul 13, cântarea are un pronunţat ton profetic. El i-a adus în binecuvântările ţării promise.

Dar Ieşunm (termen poetic reprezentându-l pe poporul Israel, cu sensul de „popor drept") s-a răzvrătit împotriva lui Iehova, alipindu-se de idoli. Au preferat să aducă jertfe demonilor, de multe ori sacrificându-şi proprii lor copii. Ba chiar s-au coborât până la stupiditatea de a se închina la dumnezei noi, pe care nu-i cunoşteau. Astfel au neglijat adevărata lor Stâncă; L-au dat uitării pe adevăratul lor Tată. În consecinţă, Domnul Şi-a ascuns faţa de ei. Această ascundere a feţei Sale s-a împlinit când au fost vânduţi în captivitate.

După ce l-a dat la o parte pe Israel, Dumnezeu s-a purtat cu har faţă de Neamuri, căutând să provoace gelozia lui Israel (ca în actuala eră a bisericii). între timp Israel avea să fie împrăştiat şi persecutat. Dar israeliţii nu vor fi fost distruşi în întregime, pentru că Iehova nu a vrut ca duşmanii Israelului să interpreteze greşit căderea naţiunii alese. Nu se punea problema ca stânca vrăjmaşilor lor să fie mai tare, ci Stânca Israelului îi dăduse să fie măcelăriţi, din pricina răutăţii lor.

Fragmentul acesta se ocupă de răzbunarea lui Dumnezeu asupra naţiunilor de care S-a folosit El pentru a-l pedepsi pe Israel. Răzbunarea (v. 35) şi judecata (îndreptăţirea) (v. 35) sunt ale Domnului. El a jurat pe Sine însuşi (întrucât nu este nici unul mai mare decât El) că se va ocupa de vrăjmaşii Lui. Observaţi cât de integrală va fi această împlinire a judecăţii (v. 41, 42). In consecinţă, poporul lui Dumnezeu şi toate naţiunile se vor bucura de faptul că Dumnezeu S-a răzbunat şi a făcut ispăşire pentru ţara Lui şi pentru poporul Lui.

În felul acesta, cântarea lui Moise prezintă un succint tablou istoric şi profetic al naţiunii Israel. După ce a citit cuvintele cântării, Moise i-a îndemnat solemn pe oameni să-L urmeze pe Domnul, prin cuvintele: „Căci nu este un cuvânt fără însemnătate pentru voi, pentru că este viaţa voastră..."

Apoi Domnul l-a chemat pe Moise pe vârful Muntelui Nebo, de unde îi va da prilejul să vadă ţara. Dar nu i se va îngădui să păşească în Canaan, datorită păcatului săvârşit de ei la Meriba Cadeş, ci va muri pe... Muntele Nebo, fiind îngropat într-o vale din Moab (cf. 34:6),

Textul ebraic din acest capitol este destul de greu de descifrat pe alocuri. Astfel au fost propuse diverse opinii şi interpretări de către diferiţi comentatori. Nu intră în sfera de preocupări a actualei lucrări să pătrundem în detaliile diverselor înţelesuri pe care le-ar putea avea textul ebraic. Ne vom mărgini să sugerăm o imagine concisă şi profetică a fiecărei binecuvântări.

Ca ultim act oficial, Moise, omul lui Dumnezeu, a rostit o binecuvântare peste triburile lui Israel. Versetele 2-5 celebrează grija şi iubirea manifestată de Dumnezeu faţă de poporul Său. La Sinai El le-a dat legea. Seir şi Muntele Paran se aflau pe traseul urmat din Sinai în Canaan. Într-un limbaj poetic, Moise îl descrie pe Domnul ca Rege în Ieşurun care îşi conduce poporul la izbândă. Apoi urmează binecuvântările individuale:

Ruben. Situat la est de râul Iordan, în imediata vecinătate a Moabului, cu care se învecina la sud, Ruben va fi vulnerabil la atacuri. De aici şi rugăciunea ca tribul să nu dispară, ci să sporească la număr.

Simeon nu este pomenit. Asta pentru că a ajuns să se asocieze foarte strâns cu Iuda şi ar putea fi inclus în binecuvântarea adresată acelui trib.

Iuda. Tribul acesta avea să fie în fruntea celorlalte în campaniile de cucerire a Canaanului. Domnul este rugat să dea ajutor războinicilor şi să-i readucă teferi la ai lor.

Levi. Tumimii şi Urimii lui Dumnezeu au fost încredinţaţi lui Levi, tribul criticat de israeliţi la Masa şi la apele de la Meriba. Tot Levi a fost tribul care a luat partea lui Dumnezeu împotriva propriilor săi concetăţeni, când aceştia s-au închinat la viţelul de aur. Levi a fost pus deoparte, încredinţându-i-se sarcina de a-i învăţa pe oameni şi de a aduce jertfe. Moise se roagă ca Domnul să binecuvânteze tăria lui, lucrarea mâinilor sale, şi să-Şi găsească plăcerea în slujba sa, distrugându-i pe cei ce-l urăsc.

Beniamin. Templul, locuinţa lui Dumnezeu pe pământ, avea să fie situat în teritoriul lui Beniamin, înconjurat de dealurile dimprejur. Prin urmare, Beniamin este înfăţişat aici ca un trib preaiubit, bucurându-se de o părtăşie intimă cu Domnul.

Iosif. Teritoriul fiilor lui Iosif avea să fie udat de rouă de sus şi de izvoarele de jos. El va fi neobişnuit de rodnic, beneficiind de bunăvoinţa Celui care S-a revelat în rugul aprins. Maiestuoşi şi puternici, cei doi fii ai lui Iosif vor cuceri naţiuni. Lui Efraim i s-a încredinţat dreptul de întâi născut şi, prin urmare, i se repartizează zece mii, pe când lui Manase i se creditează doar mii.

Zabulon şi Isahar. Încununaţi de succese pe plan intern şi extern, ele vor conduce naţiuni la închinarea de Is Ierusalim, muntele Domnului. Triburile acestea se vor înfrupta din belşugul mărilor şi al pământului. întrucât istoria nu consemnează că aceste triburi au fost până în prezent conducătoare ale naţiunilor la închinare şi întrucât ambele triburi au avut în trecut teritorii fără ieşire la mare, binecuvântarea aceasta trebuie negreşit să se refere la epoca Mileniului.

Gad. Dumnezeu a dat acestui trib un teritoriu întins la est de Iordan. Gad a luptat ca un leu pentru cucerirea şi păstrarea acestui teritoriu, care era alcătuit din păşuni mănoase, alese chiar de el - partea unui lider. Dar tribul acesta nu s-a dat în lături de a participa alături de căpeteniile poporului la cucerirea pământului situat în partea de vest a Iordanului, împlinind astfel voia bună şi desăvârşită a Domnului.

Dan este asemuit cu un pui de leu, feroce şi puternic, lansând atacuri fulgerătoare prin ambuscade. Teritoriul iniţial al lui Dan s-a aflat în partea de sud-vest a Canaanului, dar ulterior daniţii au migrat spre nord-est, cucerind teritorii suplimentare învecinate cu Basan.

Neftali era situat în partea de nord-est a Canaanului, teritoriul său întinzându-se spre sud, până la Marea Galileii. Tribul a fost încununat cu bunăvoinţa şi binecuvântarea Domnului.

Aşer urma să fie binecuvântat cu descendenţi numeroşi, cu relaţii excelente cu alte triburi şi cu un ţinut bogat în ulei de măsline. Fierul şi bronzul ni se par a fi materiale neobişnuite pentru confecţionarea sandalelor. Keil traduce termenul cu „fortăreţe". F. W. Grant sugerează o interesantă variantă de traducere a ultimului rând al versetului 24:

Cei din epoca modernă, în contrast cu cei din vechime, citesc: „odihna ta" în loc de „tăria ta". Dar aceste două elemente conţin o dublă asigurare de siguranţă durabilă a acestui trib. Şi deşi s-ar putea să nu fim gata să renunţăm la binecunoscuta variantă, cu care ne-am obişnuit: „as thy days thy strength shall be" (ca zilele tale să fie tăria ta", n.tr.), negreşit nu este nelalocul ei ca încheierea acestei minunate binecuvântări să fie: „ca zilele tale să fie odihna ta."

Ultimele versete celebrează măreţia lui Dumnezeu, ca unul care acţionează în folosul poporului Său. Dumnezeul lui Ieşurun este singurul în cer care poate ajuta. Milioane au fost întărite de cuvintele din versetul 27: „Dumnezeul cel veşnic este un loc de adăpost şi sub braţele Lui cele veşnice este un loc de scăpare."'

Cântarea lui Moise se încheie cu asigurarea că Dumnezeu îi va distruge pe vrăjmaşii Israelului şi cu promisiunea că poporul Său ales va avea parte de siguranţă, pace, prosperitate şi biruinţă.

D. Moartea lui Moise (cap. 34)

Chiar dacă moartea lui Moise din acest capitol ar fi fost consemnată de altcineva, faptul rămâne că Moise a redactat restul Pentateuhului.(Vezi „Introducerea la Pentateuh" pentru argumentele în sprijinul paternităţii mozaice a Pentateuhului) După ce Moise a văzut ţara, a murit pe Muntele Nebo şi a fost îngropat de Domnul într-un loc secret, negreşit cu scopul de a preîntâmpina situaţia în care oamenii ar fi ridicat un monument la mormântul legiuitorului, făcând din acesta un loc de veneraţie şi închinare la Moise. Deşi Moise era în vârstă de o suta douăzeci de ani când a murit, era încă în putere, alert şi în deplina capacitate a facultăţilor sale. Această afirmaţie nu contrazice textul de la 31:2. Motivul pentru care Moise nu a mai putut fi conducătorul poporului nu a fost de natură fizică, ci spirituală. Dumnezeu îi spusese că, din pricina păcatului său, nu va conduce poporul la intrarea acestuia în Canaan (31:2), cu toate ca fizic ar fi putut s-o facă.

Apoi Iosua şi-a asumat prerogativele de comandant şef. Moise îi confirmase deja pe Iosua ca succesor al său, potrivit Cuvântului lui Dumnezeu, în Numeri 27:18-23. Astfel slujitorul său a devenit succesorul sau - o altă mărturie a smereniei lui Moise.

Despre puțini oameni s-ar putea rosti cuvintele de omagiu care îi sunt adresate în acest verset. Desigur, la data când au fost scrise aceste cuvinte cu care se încheie cartea Deuteronom, Mesia nu Se arătase încă. Versetul 10 a fost, prin urmare, valabil doar până la prima venire a lui Cristos.

„Şi Moise într-adevăr a fost credincios în toată casa Lui, ca servitor" (Ev. 3:5). Din pricina păcatului său, el a murit; locul unde a fost înhumat nu se cunoaşte. Dar arhetipul său, Domnul Isus, „a fost credincios... ca Fiu peste propria Lui casă" (Ev. 3:5, 6). El pentru păcatele noastre a murit; mormântul lui este gol, pentru că El S-a suit la dreapta Tatălui în cer. „De aceea, fraţi sfinţi care aveţi parte de chemarea cerească, îndreptaţi-vă privirile către Apostolul şi Marele Preot al mărturisirii noastre, Cristos Isus.... Căci El a fost socotit vrednic de o slavă mai mare decât a lui Moise, cu cât cel care a zidit o casă are mai multă cinste decât casa însăşi" (Evr 3:1,3).

clickbible.org